

Рік XVII. Нью Йорк. Четвер, 9-го Вересня 1909 Число 35

Vol. XVI New York, N. Y. Thursday, September 9, 1909. No. 35

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Серпень 1909

Від. 102. Курилка Василь, ум. 21,7 '09.	\$1000.00
„ 1. Бобак Панько, ум. 23,7 '09.	1000.00
„ 4. Вайда Йосиф, ум. 28,7 '09.	1000.00
„ 103. Немеш Михайло, ум. 30,7 '09.	1000.00
„ 67. Стофик Матвій, ум. 7,8 '09.	1000.00
„ 36. Банашевич Антін, ум. 8,8 '09.	1000.00
„ 144. Самуляк Марко, ум. 17,8 '09.	1000.00
„ 157. Кічан Николай, ум. 24,8 '09.	1000.00
„ 78. Стерник Магдалена, жена Івана, ум. 24,7 '09.	400.00
„ 54. Риджани Катарина, жена Йосифа, ум. 4,8 '09.	400.00
„ 16. Пех Михайло,	200.00

Виплачено за помочи на суму \$9,000.00

Платня головних урядників за серпень 190.00

Адміністрація Союзу за серпень 182.71

Весь розхід виносить \$9,372.71

Розмет платить 10,164 членів на ціле посмертне (кожний по 86 цнт.) і 1515 членів на пів посмертного (кожний по 43 цнт.)

Крім того кожний член платить за орган „Р. Н. Союзу“ по 10 центів, на Резервний Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 1.00 дол. а на половину посмертного 57 центів.

А. Шаршонь, гол. касір. С. Ядловський, гол. секр.
Дм. Капігула, гол. предсід.

Важне оголошене

для всіх пп. місцевих Урядників Р. Н. Союзу в Америці.

Отсим подає ся до загальної відомости, що враз з розметом за місяць липень с. р. вислано Вам так звані „Повновласти“ тикаючи ся виплати похоронних коштів по умерших членах Р. Н. Союзу. Сі повновласти суть на се, щоб в таким случаю, як похороном займає ся дотичне братство, — заким займе ся, — зажадало від дотичних спадкоємців випознення тої повновласти; се значить спадкоємець (чи спадкоємці) мусять дати поперед легальне (правне) порученє Р. Н. Союзови заняти ся похороном члена, як також і виплатити суму грошей за похорон з посмертної запомоги, яка припадає спадкоємцям по помершій члені. В таких случаях де спадкоємці находять ся в старім краю, дотичні Братства можуть заняти ся похороном, однак рівночасно мусять вислати згадану повновласть спадкоємцям до краю до підпису і порученя виплатити похоронні кошти.

В кождім разі похоронні кошти несьміють бути більші як 150.00 дол.

Урашає ся про те пп. місцевих урядників, як також звертає ся їх увагу, щоби взяли сі повновласти і се оголошене до відома і строго після него поступали в усіх дотичних випадках. Р. Н. Союз, почавши від 15. серпня с. р. не виплатить ані одному братству похоронних коштів, не маючи в перед виповненої повновласти, як також не узгляднить в тім разі жадного недбалства чи нехотання або легковаженя повисшого розпорядження.

Від Головного Уряду Руського Народного Союзу в Америці.

Д. Капігула, голов. предсід. С. Ядловський, голов. секр.

ОГОЛОШЕНЕ

до всіх пп. місцевих Секретарів і Організаторів Р. Н. Союзу.

Отсим повідомляємо Вас, що з початком сего місяця висилаєм до кожного Відділу один зошит нових декларацій, на котрих на відворотній стороні надруковане єсть свідощтво лікарське. Для того прошу пп. Секретарів і Організаторів відкинути всі попередні декларації а уживати лише нових. Кожний хотячий вступити в члени Р. Н. Союзу має виповнити свою декларацію сам або через секретара на мітингу а крім того має явити ся у лікаря і виповнити відворотну сторону декларації (свідощтво лікарське).

Декларація, се є найважнійший документ так для члена як і Р. Н. Союзу. Се є контракт на підставі котрого приймає ся члена і на підставі котрого виплатить ся запомога по члені. Для того просить ся пп. Секретарів о як найточнійше виповнюванє всіх рубрик (питань) поданих на декларації.

Крім декларацій висилаємо також друки на: переступні листи, „зміни спадкоємців“, зміни суми посмертної запомоги і т. д. На кожній картці з долу, єсть надрукована „Увага“, котра поучає секретара до чого дана картка має ся уживати. Нехайже кожний секретар заки зачне виповнювати котру небудь картку, перечитає найперше „увагу“ а відтак если картка відповідна виповнить єї. Карток зелених уживає ся тогди, коли член змінє посмертне на 1000 або на 500, а до змінюваня спадкоємців уживає ся картки білої.

Всі декларації, зміни спадкоємців і посмертного, неправильно виповнені будуть звернені назад Секретарови і не будуть узгляднені.

Пригадує ся також що Секретар Відділу має кож догом місяця вислати „місячне справозданє до Головного Уряду Р. Н. Союзу“. В тій цілі ми посилаємо враз з розметом жовту картку до відділу, котру Секретар повинен виповнити без огляду на се чи зайшла яка зміна в брацтві чи ні і прислати враз з деклараціями і розметом до Головного Уряду.

Всі повизше наведені уваги суть приписані статутами Р. Н. Союзу і чим стислійше будуть придержувати ся їх Секретарі, тим більше праці заощадять і собі і мені а що найважнійше заощадять непотрібних видатків почтових на зворот неправильно виповнених документів. Від Голов. Уряду Р. Н. Союзу

Т. Лабовський

Голов. Рек. секретар.

Програма Народного Віча,

—яке відбуде ся—

дня 15-го вересня с. р.
в PHILADELPHIA, PA.

в натедральній гали, ч. 816 N. Franklin Str.

Точно о 9-й годині рано в церкві катедральній (816 N. Franklin Str.) відправлять Іх Преосвященство Сотер Ортинський для вічевиків Службу Божу, по котрій сейчас всі присутні перейдуть до катедральної галі на наради з слідуємим порядком денним:

Отворенє Віча Його Преосвященством.

Вибір вічевої президії.

Списанє делегатів і учасників віча.

Реферат д. Евг. Гвоздика на тему: Значінє просвіти в житю народнім взагалі а у нас з окрема, тай далекосягла діяльність народних шкіл.

Реферат д. Осипа Стеткевича на тему: Як і чим боронити-би нам свого рідного на тій чужині.

Реферат д. Дмитра Андрейка на тему: Справа за-снованя Р. Н. Союзу Педагогічного (чи якої иншої назви Товариства Просвітнього), тай головний начерк його діяльності і його адміністрації.

Дискусія в гадку рефератів.

Внески учасників віча.

Закінченє віча.

Для необзнакомлених з містом Філадельфією, подаєсь оттут стацію колійову і кару, котрою їде ся до катедральної церкви: Philadelphia, Broad Street Station; — опісля: всісти на кару Market і їхати до 8-ої вулиці — на 8-ій вулиці всісти на кару Germantown або Willow-Grow і їхати до Bram Street.

3 Микисраке, Па.

Днесь єсьмо в можности поділити ся з нашими читачами декілька подрібними вістями дотикаючими кривавої днини в Микисраке, Па. Як звісно, криваві розрухи почали ся вбитєм Екслея, який їхав карою. Сей Екслеї був найбільше зне-навидженим шерифом. Стоячи на задній платформі кари кпив з стоячих страйкерів, визиваючи і провокуючи їх немилосердно. Коли кількох страйкарів підійшло до нього, не остерігши їх попереду, витягнув свій револьвер і почав на них стріляти. Сі спровоковані, не будучи більше панамі своїх почувань, добули рівнож револьверів, і почали в нього стріляти, та кидати камінєм, Екслеї, бачучи, що се не жарти почав благувати милосердія. За пізно! Не минуло і мінути, а з нього був поді-равлений кулями труп.

Трех констаблів, будучих в службі компанії надбігло, і почали стріляти в зібравшу ся товпу. В несповна півтора мінути двох з них стріла судьба Екслея а третій поволік ся пару блоків з обсягу кулі і впав неспритомний на землю. Тимчасом надбігла ціла сила констаблів. — Так почала ся борба.

Як і кожного дня, так і того, перед полуднем відбуло ся згромадженє на „Indian Mound“. Два епізоди з того згромадженя треба піднести. Поміж ними, (Продовженє на стор. 4 ін.)

що вийшли на пятаформу, щоби промавлати до страйкуючих, були три жінки страйкерів, які палкими словами взивали до витревалости в нерівній боротьбі. „Усі ми будьмо одною родиною, разом терпім голод і разом борім ся...“ І дійсно, сі слова сказані жінкою ілюструють сего пануючого в Микисраке духа, який неугнутий, бухаючий поломям надії веде до побіди. І коли згадує ся про кривавий страйк в Микисраке, мусить згадати ся за сі геройські жінки, які не лиш знають латати і прати але і вмють собою засланяти своїх мужів, йти неустрашимо на вимірені горла карабінів.

Другим відрадним обявом є се, що в сім величезнім промисловім дискрікті, населеним переважно Русинами і Хорватами починає ворухити ся почутє клясової солідарности і зрозумінє сили організації.

По кровавій боротьбі з констаблями, про якої епізоди ми на разі з різних взглядів не можемо згадувати, наступили сцени такого безприкладного звірського знущання, що се переходить всяке понятє. Цілий понеділок Шенвіл було неначе відрізане від світа. Навіть кореспонденти часописий не мали доступу. Наочні свідки під присягою зізнають, що бачили, як констаблі ранених страйкерів коміть головою скидали по сходах з третього

ВОЛОДИМИР АНТОНОВИЧ.

Доля Галицької Руси під австрійським правлінням.

(Конець).

Завдяки львівській раді засновано „Народний Дім“, який, по думці основателя, об'являв народне житє у всіх напрямках. Заряджено грошеву складку, в якій взяли всі дуже охотну участь, а особливо виспа інтелігенція, взяли в ній участь також сьвященники і дрібні місцеві посідачі земель. Правительство дарувало навіть на сю ціль дім. Зібрано суму около мільона. Сей народний дім обнімав слідуєчі заклади: руську бібліотеку, музей етнографічний і місцевих рідкостей. З фондів сего дому засновано множество стипендій; дальше в народнім домі ведено продажу книжок; устроєно в ній народний клуб, т. зв. казино; з фондів сего дому видавано одну часопись, зразу „Зоря галицьку“, опісля „Слово“. Таким чином 48 і початок 49 р. дали сильний товчок поступови української народности. Але люди, що взяли ся за се діло, не були підготовлені; крім ініціаторів всі останні самі неясно піймали єство народности так, що коли почавши від 1850 р. прийшло ся вести діло з більшими перепонами, то народні представники проводили весь час більше на межиусобицях, чим на запоміганю руху народного розвою. Повстало кілька партій. Перша мала назву „Сьвятоюрців“, а сама прозивала себе „львівською“. Она була далеко численніша, чим другі партії, зате менше діяльна. До неї належало духовенство з митрополитом на чолі. Ся партія стреміла до розвою народности, маючи на оці вигоду сего розвою для правительства. Перша партія з недовірем гляділа на останні партії. Одним із основних принципів її було бажанє, зберечи всю чистоту греко-катол. богослуження, а се дасть ся об'яснити тим, що в рядах сєї партії було много духовенства. Ся партія добачувала у всіх иньших партій або наклін до філософії, або до релігійного індуферентизму і тому гляділа на них з недовірем. Перша партія захопила в свої руки керму осьвіти і заборонила многі руські часописи, щоби вихованці духовних закладів не заражували ся духом сих часописей. Але забороняючи згадані часописи, перша партія без розбору забороняла такі часописи, які галицьке „Слово“, або такі, як галицька „Правда“. Найшовши в котрій із тих часописей або наклін до православя, або зневагу римського папи, забороняла її. Бубучи численнішою, чим иньші, она захопила в свої руки всю управу і всі інститути; управа народним домом находила ся також в руках першої партії. Ставропигійський інститут, заснований фондами львівського брацтва, що мав велику бібліотеку і велику печатню, також находив ся в руках першої партії. Зате ся партія була вельми практична і починала великі здобутки сею практикою, не займаючи ся теорією. Під літературним зглядом ся партія мало замінна. Органом другої партії було „Слово“, органом третьої партії була „Правда“.

(Характеристика другої і третьої партії).

Далеко рухливіші і діяльніші були дві иньші партії. Они обі вважали себе руськими, але не згоджували ся між собою в розумінню того, що належало вважати руським. Наслідком недостаточного громадянського розвою повстає серед них страшна путаниця в розумінню своїх принципів; они народні принципи мішали з політичними. Ось характеристика тих двох остатніх партій. Перша, русько-політична партія думає, що відродженє галицької народности можливе лише при співуділі російської держави. Тому ся партія старає ся присвоїти собі всі гріхи московської народности. Друга і останна партія має назву народовців і старає ся зглубити народність на місци, она бажала аби місцевий відтінок народности ввести в культуру і громадянський елемент. Але сї партії ріжняться ся не тільки браком точних поглядів, як способами, котрих они уживають для переведення своїх думок. Они більше займають ся дрібницями, як рішенєм важніших питань. Перша партія бажачи ввести російську культуру до Галичини, відзначає тим, що ані московського, ані галицького українського люду зовсім не знає. Она каже, що пише „руським“ (московським) языком, але сего языка зовсім не знає. Досить прочитати декілька стрічок з творів сєї партії, щоби пересвідчити ся о противнім. Она пише окремим жаргоном, якого не розуміє ні галицький селянин, ні московський письменник. Особливо відзначають ся тим поетичні твори сєї школи. Пізнає ся Русь і пійманє її єства не є цілією сєї партії. Московської літератури она не знає. Згаданий Головацький, що викладав руську словесність в львівськй університеті в пернім періоді своєї пересвідченє, викладав літературу Києво-Могилянської школи, галицьку літературу і українсько-руську літературу. В другім періоді він змінив свою програму і почав викладати історію руської словесности,

як її викладають в Росії. Хоч розвій сєї партії дуже слабкий, то однак їх погляди вельми оригінальні. Їх поезія займає ся головню укладанєм торжественних од: на приїзд митрополита, виїзд намісника і т. д. Літературні твори сєї партії зображають собою пародію; взагалі ся партія проявляє в літературнім згляді особлившу нездатність і брак загально-європейського розвою. На далеко більший згляд заслуге друга і останна партія, що до числа незначна. Їх нечисленність можна пояснити тим, що она опирає ся на такім принципі, який має малу підпору, її принцип демократичний. Ся партія заснувала товариство „Просьвіта“, що має на цілі популяризованє науки серед селян. Літературним языком сєї партії є місцевий селянський язык. „Слово“ є політичним органом першої із двох останніх партій. „Правда“ органом народовців. В боротьбі межі собою ті партії звертають увагу на всякі дрібниці. Замість займатися головними принципами, они спорять з собою ізза дрібниць, надаючи тим спорам відтінь клевети. Так н. пр., они вже 10 літ спорять про се, як писати слово „руський“. „Русько-політична“ партія є за двома, се „=,русский“ народовці за „=,руський“. Була ще одна партія, яка радила писати одно „с=,руський“. Очевидно, се комічне, но они надають всему мало що не політичного характеру, для них писати так чи инакше слово „руський“ служить яко девіза партії. Що до їх вішних відносин, ми піднесемо слідуєчий факт з їх громадянського житя, який вказує на їх відносини до Поляків, до російського правительства і на степенє підготовленя Галичан. З 40 р. проявив ся певний зворот в Галичині з ретрограднім напрямом, завдяки реакції австрійського правительства. Наслідком сего реакційного напрямку здобула перевагу польська уряднича група, якої представником був зразу граф Стадіон, опісля граф Голуховський; ті люди управляли Галичиною.

Стадіон був бюрократом, але при тім і державним мужем; по 49 р. місце Стадіона заняв Голуховський, який при помочи адміністративно-бюрократичних заряджень старав ся здавити місцеву галицьку народність і повернути її в польську. Очевидно сїм граф взяв ся за неможливе діло і через те зміг лише хвилино здержати розій Галичан. Як дуже ганебним був він в своїх поступках видно з сего, що він заборонив в Галичині уживаня кирилиці, а наказав уживати латинської азбуки, установивши навіть особну правопис. Розуміє ся, се не могло мати ніяких наслідків, винявши хвилеве спиненє розвою і розятренє Галичан. Між тим в історії Австрії почав ся з 60 р. новий зворот. Під той час Австрія понесла в Італії значніше пораженє і австрійське правительство вважало конечним притягнути до державної управи що найлучші сили. Австрія відновила конституцію і ступає сею політичною дорогою по нинішній день. Правда, права, дано Галичанам, але були поняті і прийняті дуже негарно. Коли в якім краю нема громадянського підготовленя, а надає ся єму ліберальні закони, то результатів або не буде ніяких, або будуть дуже шкідливі. Галичани покористували ся наданою конституцією собі на шкоду. Відповідно конституції кождий край в австрійськй імперії мав свій сойм, який рішав ріжні справи, а в загально державних справах висилав послів в віденську державну раду. Галицький сойм єствує вже 18 літ, але обертає свої права на безконечні спори. Обі партії галицького населеня не можуть з собою погодитися. Кожда партія старає ся виперти другу з адміністрації, зі шкіл і т. д., хоч її се не вдає ся; повстають вічні суперечки, які доводять иноді до скандалів. Замість, щоби держали ся разом і старали ся урівноправити одні других, они тратять час на безконечну боротьбу між собою. Н. пр. доказом, як ведуть ся справи і суперечки в Галичині, служить розвязка аграрного питання, через яке не можуть погодити ся обі народности Галичини — польська і руська. Конституція 60 р. признала селянам той наділ землі, який она дістала. Таким чином кожда родина дістала по 15 моргів землі. Але сїм наділ оказав ся тепер недостаточним тому, бо селяни, утискані капіталістами все більше бідніли. Тепер звертають увагу на ліси і пасовиська, о яких не було згадки в конституції, а які давали капіталісти до ужитку селянам, підвискаючи очевидно свої домаганя зглядом на них. Для того находять ся тапер селяни в вельми невідраднім положеню і пролетаріят сильно збільшає ся.

Боротьба в Галичині веде ся задля дрібниць, не торкаючись ніколи важніших питань.

Ведуть ся суперечки, якого языка годить ся вживати в школах і судах. Русини є за рівноправністю языків, Поляки є за польським языком. Впрочім удаєсь часом соймови перевести деякі ухвали, хоч і дуже дрібні. А головне питання чим дальше, то більше сходить на дрібниці. Так н. пр. в 65 р. повстало в соймі питання, чи Русини є віддільною народністю, чи лише відтінем польської. Один Поляк говорив, що Русини живуть над Дніпром, де перше жили Поляни, а Поляни = Поляки; отже Русини — Поляки. Русини,

замість сего, щоби скептично віднести ся до сего розда доводженя і вказати лише на факт свого єствования, почали цитувати Страбона, Плінія, де згадують ся назви, рівнозвучні з словом „Русини“. Розумієсь така дрібничковість і непониманє справи не може принести жадних користних результатів. Будучність сего краю лежить в тій осьвіті, яку Галичина здобуде собі з загально-європейського жерела. А сїм розвій осьвіти без сумніву наступить в Галичині, бо й тепер вже замінні там дійсно громадянські прояви. Появляють ся проби зі сторони Поляків і Русинів, — проби літературні і громадянські, щоби викинути із спорів дрібнички, а забрати ся до властивої справи, являють ся проби поважного розвою народности.

„Ловить злодія“.

II.

В передпосліднім числі „Свободи“ подали ми за „Ділом“ справозданє з тайних нарад, які вели ся в маю 1908 року в Кракові, підчеркуючи з натиском, що кождий з вшехпольських бесідників підносив сполуку з москвофілами, як найліпше орудє в руках польської шляхти проти руського мужика.

Чи галицькі москвофіли дійсно злучили ся і пішли на услуги споконвічним ворогам нашого народу — отсе днесь розберемо на підставі голих фактів.

З тяжким трудом і по величезних борбах наш народ добив ся кількох своїх гімназій, де наука викладає ся в тім язичі, який вислав ученик з молоком з грудий матери. Москвофіли від пропамятних нарад в усіх своїх часописах і „изданіях“ накинули ся на сї гімназії просто з якимсь божевільним засліпленєм. Москвофіли проповідують „єдинство руського народа“ — гаразд; але чи се „єдинство“ на сїм що зискає, наколи приміром знищить ся українські гімназії, проти яких завзято виступають Поляки? Нічогісінько. Якаж отже причина москвофільської лютости проти сих гімназій? Ніяка иньша, як лиш се, що того хотять і того жадають їх боси, польська шляхта.

На нараді 18-го мая 1908 р. Др. Фелікс Конечни, редактор місячника „Świat słowiański“ указав дослівно:

„Від москвофілів виторгувати сьвітові маніфестації (в парламенті, в заграничній пресі), зверненні проти Українців, а вигідні для польської справи“.

Із лакейської услужності по так званім „руським дни в парламенті“, у Відні коли то наші послы виказували увесь гнет і утиск народа через польську шляхту, встав Ніколай Павлович Глебовіцький і з парламентарної трибуни посвідчив перед сьвітом, що вибори в Галичині польська шляхта переводить легально. Ось уривок з допичного стенографічного протоколу:

„На жаль, не всі Поляки то зрозуміли, що лише в союзі з нами (то є москвофілами — прим. Ред.) їх будучність, через що пошкодили нам і собі! Поляки, іменю Бадені, підпирали український рух (Сьміх на лавах руських).“

Трильовський: Бадені підправ? — А всім трунів при виборах з 1897. р. се що значить?!

Глібовіцький: Тепер Українці є перші вороги Поляків!

Марков: Се є наслідком злого вчинку! Їх же підпирано!

Глібовіцький: На щастє брата Поляки прозріли. Лише було-би пожаданим, аби трівало.

Уся українська преса шпирить брехні про Поляків про видумані над'ужиття в Галичині. (Поляки бють гримке браво). І ми маємо деякі дрібні рахунки з Поляками, але ми вирівнаємо їх мирно і культурно, без револьвера в руці, не скритовбийством, не мордами, не насильствами. (Гримкі оплески Поляків).

Пос. Бачинський: Вирівнаєть їх готівкою! (Сьміх).

Глібовіцький: То є перша ріжниця між нами а Українцями. Друга ріжниця та, що ми ті рахунки бажаємо вирівнати безпосередньо, без посередника, котрий не має мішати ся до славянських спорів. (То значить, що про надужиття Поляків не повинно ся згадувати нікому у Відні. Се є як раз то, чого хочуть Поляки — Прим. ред.)

Пос. Бачинський перериває...

Глібовіцький: Ви мене розумієте. Певне, що в розвитку українськості прикре те, що їх виплекано як штучну рослину; українська партія подібна до розгніваної дитини.

Пос. Бачинський: Від 40 літ чує отєя палата наші жалоби на польську господарку, а він сьміє таке говорити! І як можна так низько впасти, щоб таке говорити!

Глібовіцький: Тепер вихованці бачуть, що виховали собі гадюку, серед них починаєть ся процес отверзіння і для того гадюка казиться і кусає на всі боки.

Ціла палата — навіть Чехи — вибухає криком обуреня, тільки Поляки бють браво.

Глібовіцький: Ми-мо стільки компліментів, які припали мені від українців і їх товаришів, звертаю ся до них

під покликом славянських почувань з отсими словами: Дорога, якою йдуть від ряду літ...

Старух: Не потребуємо ніяких наук від такого драба!

Бачинський: Ще ми так низько не впали, щоб від такого драба приймати науку!

Глібовицький: Дорога тероризму, негачі, фанатизму, корупції, клевети і денунціяції тут і перед центральним правительством є негідною якої-небудь національної організації і кінчить ся в моральнім багні. Отже заверніть з неї!

Старух: Скандаль! Ефіяльт! В цілій палаті крики обурення. Польське коло бе оплески і гратулює...

Так отже на замовлене польської шляхти, публічно в Відні, в парламенті капітан Глібовицький заявив, що руському людови в Галичині живе ся гарно, що Поляки не допускають ся ніяких надужити!... Що за огида!...

Але правда, він виповнював лиш се, чого хотіли від нього його пани, пани партії, яку він заступає, які його заплатили.

Що більше. Сей сам посол того самого дня заявив публічно, що вирікає ся симпатій до офіційальних кругів російських а навіть мусить ними погорджувати, бо під правлінням сих кругів терплять його прихильники.

І хтож сі „його прихильники“? Хиба Українці ні. Лишають ся отже тільки вшеполяки.

І чи бесіда Глібовицького в парламенті не новий доказ вислугування ся москвофілів польській шляхті?...

Що ціла москвофільська партія на цілій лінії вислугує ся полякам, про се свідчать навіть і самі москвофіли.

В перших днях лютого с. р. відбув ся у Львові з'їзд москвофільської партії.

Відбулись збори „Народного Союзу“ і „Русской Ради“. Про хід обох зборів не місце тут розводитись, скажемо тільки про се, що доказує висше наше твердження.

Промовляли різні бесідники з між молодших москвофілів. Д-р Черлюнчакевич п'янував строго діяльність старих москвофілів. Він ствердив, що москвофільська партія упадає, а то з причини, що її провідники зв'язали ся з Поляками при виборах до сойму. Се дуже пошкодило москвофільській справі, бо нарід переконавшись, що москвофіли тримають з Ляхами, стратив довіру до москвофільських провідників. Ще строгійше нап'янував діяльність старих москвофілів, пос. Маркоф. Він доказував, що москвофільські послани в парламенті не робили нічого в хосен руського

народа, лиш вони вислугували ся Полякам і були лякеями польського „Кола“.

Отже бачите люди добрі, хто се вислугував ся Ляхам!

Самі свої се прилюдно заявили, а хиба „своя своя“ найліпше будуть знати.

А за те — так само по рецепті цього з'їзду — Поляки на цілій лінії обдурили москвофілів, як се найліпше ілюструє історія з катедрою російської мови і літератури в львівському університеті. Перед соймовою сесією „Галичанин“ вже зовсім певний свого писав, що та катедра буде — за ціну недражнення польських ух у соймі російською мовою. І справді Дудкевич говорив „на руськомь літературномь языкѣ сь малорусскимь произношенієм“, — але катедри таки нема!

Бувало, коли справдішні руські діячі п'янували і витикали москвофільським менам ту їх облуду, вони із „святим“ обуренням відпирали всякі висувані проти них закиди і кричали „во всеуслышаніє“ перед народом, що тільки вони є „правдиві тверді“ Русини, котрі бажають добра руському хлопови і працюють для нього, що вони найбільші патріоти і найревнійші народні діячі. Натомість на справдешних народніх наших діячів вони садили громами брїхонь і голосили перед народом, що „Українці“, се „зрадники“ руського народа, „запроданці“, котрі тримають з Баденіями і взагалі з Поляками. І тільки в сей спосіб, вікчемними брехнями на наш український національний рух, удалось москвофільським „столбам“ отуманити і з'єднати до своєї партії найтемніших, безкритичних селян. І таким поступованем після етики злодія, що сам вкрав і сам кричав: „ловить злодія!“ удалось їм зробити роздор між руським народом, а особливо відтягнути, на щастє не велику частину люду від нашого народнього поступового руху.

Але облудою, неправдою і всякими нечесними зделками, далеко не зйдемо. На таких вікчемних кониках не могли москвофіли отже заїхати далеко, хоч їхали довгий час. До того їх робота не була щира, не була зовсім потрібна і безідейна. Вони робили задля наживи, задля рублів, як московські наймити. Не диво отже, що ся їх підла робота починає розбивати ся о них самих, а партія їх, зліплена на ідеї рублів, також паде і розбиваєть ся.

Днесь і рублів московських їм за мало. І з безличністю, питомою тільки їм одним, вони стали рівночасно і ляцькими і московськими прислужниками. А одним і другим служать за гроші з тою тільки ріжницею, що Москва, як

а Поляки, як розумніші обіцяють тільки а дають дулю.

І така „чесна“ компанія має чоло бламанити народи очі, що працює для добра руського мужика! Москва і Ляхам, тим Хибаж вислугуване за грспі найлютішим ворогам руського народа — є добром для того народа? Хибаж обиражуване народніх інституцій — є добро для руського народа? Скажіть добрі люди!

Отворяйтеж очі ви всі збаламучені москвофільською гангріною і глядіть, яка нечесть, бруд і гниль у вашій — „партії“.

КІЛЬКА СЛІВ ПОРАДИ нашим театральним кружкам.

Деякі наші більш поступові парафіи позакладали у себе аматорські кружки і поставили собі за ціль просвіщати своїх співгромадян всілякими театральними представленнями. Хороше воно діло, але... якось не дуже поплатне... Люди, що закладають ті кружки і ті, що до тих кружків належать, знають і розуміють, що вистава якої-небудь театральної штуки навчить слухачів далеко більше, чим сотня найліпших книжок, хочби не знати з яким артизмом прочитаних. Коли людина до чогонебудь читаного з більшою або меншою увагою прислухуєть ся, то на сценічних дошках бачить дійсне життя, обсервує цікаво живих людей і переймаєть ся змістом штуки.

Не така то легка річ дати театральне представлення. До сього потрібно наперед розумного режисера, бо тільки від него одного залежить поведженє даної вистави. Розписати і навчити поодинокі ролі не є ніякою штукою, а хто так думає, нехай лучше не береть ся до сього діла. Головна річ навчити аматорів „грати“. Коли хтось рецитувє з пам'яті свою ролу без ніякого чувства і без ніяких рухів, то він не „грає“, але тільки говорить те, чого вивчив ся, так, як школяр перед учителем. З такого „граня“ не може бути ніякого хісна, а ті, що прийшли дивити ся на такий „шов“ жалують змарнованого часу і „кводра“. Режисер, що береть ся за виставу якоїсь штуки, нехай перш усього перестудіює сю штуку сам, а відтак нехай добре розважить, хто з його аматорів надасть ся найбільше до відповідної ролі. З того слідує, що ролі не можна роздавати на сліпо, кому-небудь, але треба вперед пізнати гаразд характер та вдачу членів аматорського кружка. Як вже ролі розділені, тоді треба прочитати цілу штуку пару разів самому, але дуже розважно і з відповідним акцентом, щоб аматори втворили собі в уяві, так сказати, малюнок образу, як

має бути виголошена їх ролля. По сїм треба кожному „грачеві“ з особна уділити відповідних вказівок що до його ролі, а відтак дати їм на тиждень два „павзу“ і поручити, щоб в тім часі повиучували ся на пам'ять своїх роль, а головню вдумували ся в те, чого будуть учити ся. З початку учинити аматорами, або з такими, що не можуть як слід опанувати своєї ролі, треба зробити кілька проб читаних, щоб вони зрозуміли гаразд окінчення своїх передбесідників і знали, по кім належить говорити те, що в їх ролі написано.

По означенім речинци починають ся властиві проби, наперед без ніяких рухів (найліпше сидючи), а опісля з рухами, але вже на сценічних дошках. Тут режисер має нагоду показати те, що вміє... Як він зрозумів гаразд оєнсу штуки, і її тенденцію, як зрозумів і перестудіював характер кожної поодинокі ролі, тоді може бути певний, що представлення удасть ся. Єлиж він сам не знає, коли належить „плакати“, а коли „скакати“, если не розуміє, як на сцені повернути ся, то чогож він може навчити своїх аматорів?... Щоб представлення „вдоволити зібраних видців, щоб вони винесли з сього представлення моральний хосен, треба аматорам відограти свої ролі з чувством і зрозумінєм річи, так, неначе вони справді переживають те, що представляють на сцені. Як хто сьмієть ся там, де треба плакати, або скрипити лице там, де треба сьміятися, то се наводять на видців скуку та несмак і вони зражують ся раз на все до подібних „кумедій“. Та вже найбільше блудять наші аматори через те, що виголошують свої ролі так тихо-тихесенько, неначе бажали цілою силою своєї волі заколисати та приспати зібрану на сали публіку... Як же-ж в виду таких разячих похибок можна мати претенсію, щоб нарід ходив на руські представлення і оцінював як слід працю аматорського кружка?!

Велике значінє в театральних представленнях мають декорації і характеристика поодиноких акторів. Декорації повинні бути по можности такі, яких вимагає даний сценічний твір. Та не все можна роздобути такі куліси, яких потрібно до певної штуки, але за те дуже часто можна сі річи в ріжний спосіб „штукувати“. Дещо в декораціях можна нераз змінити або заступити чим иньшим без великої шкоди для штуки, а деколи не зашкодить навіть змінити кілька слів тексту, щоб ухилити ся від споряджування дорогих декорацій. Проворний режисер знайде на всі „троблі“ якусь раду і полатає якось усі недостаці, нераз так, що й образи вані видці не догупають

ся: що, коли, де і як випущено, або чим заступлено. Трохи иначе стоїть діло з характеристикою дійсних осіб. Від характеристики залежить нераз поведженє цілої штуки, бо очевидна річ, се найбільше впадає в очі і лишась незатерте п'ятно в уяві видців. Характеризованє — се штука, але не дуже трудна і її навчити ся легко при якій-такій пильности і практиці. Невдала характеристика псує вартість штуки і викликає насмішки та глум з боку публіки. Для того ті, що займають ся херактеризованєм акторів повинні зроби наперед одну-дві проби, очевидно при світлі, а коли їм не вдаєть ся „штука“, нехай покличуть собі до помочи такого, що на тім розумієть ся. Важне тут і те, щоб кождо дієву особу убрати в відповідне платє, а о се новинні постарати ся заздалегідь самі аматори при помочи свого режисера.

Вибір театральної штуки, се теж немаловажне діло. Як вибереть ся кусник, невідповідний інтелігенції чи самих аматорів чи слухачої публіки, то вже наперед можна покласти хрестик на сю виставу. Аматори не можуть віддати вірно своїх роль, а публіка не зрозуміє ні змісту ні тенденції твору. Одні і другі, і грачі і слухачі, чують ся не в своїм „сосі“, а через те перші жалують свого змарнованого часу, а другі банують за своїми центами. Перші не схочуть вже ніколи „грати комедії“, другі присягають ся на свою жінку та діти, що вже не дадуть піддурити себе більше і не підуть до кінця свого життя на ніякі „шови“. Тому то у виборі сценічних творів треба бути дуже осторожним і вибирати переважно такі кусники, що підходять під густ так самих аматорів, як і тих видців, на котрих рефлектують ся. Найліпше давати одно-дво актові комедії ясного змісту або невеликі штуки з народного життя. Всякі аллегорії і твори з тенденціями філософічними або трагедії та драми не мають у нас радії бити. Колись воно буде може инакше, але нині, при теперішніх обставинах, треба дати народови то, що йому найбільше подобаєть ся і до живої душі добираєть ся. Біді, горя, злиднів та нужди має наш нарід доволі в своїм дійснім життю, то-ж не треба йому дивувати ся, коли він, ідучи на руський „шов“, хоче за свого „кводра“ — як найбільше посьміяти ся.

Лучаєть ся часто почути жалі та нарікання аматорських кружків або якогось „гостя“, що все було all right, але публіка на салі заховувала ся доволі нечмно... Ну, на се є рада. Адже люди не звірі і їм не трудно витовкувати, що представлення то не збіговище усяких „монків“, але добровільний збір людей

розумних, що прийшли подивити ся на гру аматорів і театральним видовищем покріпити свого унілого духа. Се повинен взяти на себе місцевий душпастир і поучити своїх вірників в церкві, як мають заховувати ся на представленю, щоб чужинці, які нераз учащають на руські вистави, не зражували ся до руського народу і не називали його дичію або нерозумною худобою. Нехай сьвященник скаже твердо й рішучо, що всяких бурителів публічного спокою, всяких „свистунів“, „сьміхунчиків“, „оплесковичів“ і иньших подібних „костумерів“, що не в пору вирвуть ся із своїми „культурними“ замітками, велить на сьміх, на ганьбу випроводити з салі, щоб з приводу однодвох паршивих овець не потерпів весь загаль. Те саме може зробити перед самим представленєм який-небудь впливовий в парафії чоловік, а коли тільки одного непокірного виведуть з нарадою за двері, прочі громадяни сидіти-муть тихо, може навіть тихійше, як другі гості.

Побажати-б усім нашим парафіям, щоб, коли ще не мають, заводили у себе аматорські кружки і давали як найчаснійше театральні вистави, бо се великий виховуючий чинник і принесе нам багато добра. Чейже ліпше і приятнійше провести один вечір в кружку людей цивілізованих, ніж перестояти при барі трохи не цілу ніч і місто одного „кводра“ стратити їх кільканайцять, а відтак вернути домів з болючою, а нераз і з розбитою головою!...

DR. RICHTER'S
PAIN-EXPELLER
Чоловік шарпаний болем є безпомічний нечає сей рибийтй корабель на скелях. Коли Ви терпите на ревматизм, невралгію, простуду і т. п., то тоді спр. буйте кілька разів натирати PAIN EXPELLER-OM, загально узнаним, всесвітнім домовим ліком. По всіх друторгах в дні по 25 і 50 цнт.
F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl Str., New York, N. Y.

МЕТАЛЕВІ
ОБЦАСИ
І ЗАПЯТКИ
Зроблені з сталі
Для найперів, баме-нарів, фарперів і всіх, що роблять при тяжкій роботі. Цідержують стонуп. Зроблять ваші черевки як нові. Легко до прикріплення. Шість раз їх наложити. Купуйте їх у вашого продавця чоботів. Сузь лемті від шкіри, і віколю не авначать ся. Пишіть по цінах.
UNITED SHOE MACHINERY CO.
BOSTON, MASS.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ

„SVOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
Published every Thursday at
124 Hudson, New York, N. Y.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,
Superintendent
411 Washington Ave.,
ELIZABETH, N. J.ANTH. CURKOWSKY,
editor
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,

manager,
184 Hudson Str.,
NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y., under
the Act of Congress of March 3,
1879.**„Свобода“**газета для руського народа в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“,
виходить що тижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців \$200
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00Оплатувати газету треба всер-
да з гори.Гроші треба посилати в ре-
дакційним листі, або через ек-
спресовий, або поштовою money
order (моні ордер). Money order
то є карточку, котру дістанете
від почтара або агента на ек-
спресовій офісі, пішіть нам бо
без того ми не годні грошей ді-
стати.

Адрес:

„SVOBODA“
124 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.**3 Микисраке, Па.**

(Продовжене з стор. 1-ої.)

поверха. Ві второк найдено
три трупи, два в гушавині
корчів а одного під купою
бальків. Урядово оголоше-
но, що се трупи лишивші
ся по неділішній боротьбі.
Всякий однак знає, що
трупи, які лежали-б протя-
гом цілих двох днів на спе-
ці, мусіли-б почати розкла-
дати ся. А позаяк у найде-
них трупах не було і сліду
розкладу, тому і ніхто не
вірять, щоб вони лежали
аж два дні....Ві второк ішов Антін Вук,
Хорват, один з найзаго-
рільших страйкових агіта-
торів через Шенвіч, як на-
раз приступив до нього
констабль і арештував його.
На запит „защо?“ дістав
відповідь, аби замкнув собі
губу, коли не хоче, аби
йому палкою розвалено го-
лову. Вкинено його до одно-
кари, яка служила за про-
візоричну в'язницю. Више
48 годин мусів він проси-
дити в заповітній карі,
без куска хліба, без ложки
води. Коли просив одрібку
води, дістав відповідь, аби
сидів тихо, коли не хоче
почастунку кулею. Прав-
доподібно задумано усуну-
ти негідного агітатора і
своє увільнене він завдячує
лише обставинам, що
тимчасом з справу вмішалося правительство і почало
слідство.Того дня лучило ся і од-
но комічне інтермедцо.
Без найменшої причини
констабль арештували од-
ного страйкара, як він най-
спокійніше ішов вулицею.
Його жінка побігла до ми-
рового судії, до якого при-
ведено також і арештова-
ного. Сказано тут її, що
чоловік буде увільнений,
як що вона зложит 15 до-
лярів. Жінка попросила о
10 минут часу, побігла до-
мів забрала своїх трох ді-
тей, які побачивши бать-
ка, побігли до нього. „Те-
пер тримайте собі їх всіх“
— закликала жінка, трісну-
ла за собою дверима і по-
бігла в свояси. В пару
хвиль по сім випущено і
арештованого на волю.Часописи тимчасом доне-
сли уже про почате слід-
ство урядом. Перший день
слідства був нужденною
комедією. Компанія про-
маюче наступити слідство
зістала завчасу повідомлена
і значне число небезпечних
для себе свідків прогнала
з запертя в фабричній по-
двірю. Інших замкнуло
по відлеглих складах зелі-
за і вугля і загрожено їм
стріляннем, як котрий з них
поважить ся пустити пару
з уст. Застрашені люди не
мали відваги піднести об-
жаловання перед державним
комісарем, з обави, що
слідство скінчить ся нічим,
а вони потім будуть ви-
ставлені на пімсту гандля-
рів невольниками. Доперва
тоді, коли кількост страй-
колом проти волі удало
ся видобути на волю (про
се було писано в поперед-
нім числі) а комісар Ноа-
ланд переніс свою квартиру
до Пітсбурга, через вискази
десятиків свідків вийшли
на яв такі страшні річі,
що перед очима розвинув
ся образ неначе з найтем-
нішого кутка Росії.Коли стверджено, що лю-
дий виміреніми револьве-
рами гнано до праці, що
тих, які хотіли втікати,
стріляно або бито до без-
тими палками, що невід-
ників при закупі товарів
безлично обдирано, що хо-
рим не давано ні їди, ні
покривал а коли вони сего
домагали ся, бито немилос-
серно — коли всі ці факти
стверджено десятками при-
сяг, страйковий комітет о-
голосив, що і всі три трупи
найдені ві второк, се та-
кож овоч звірства компанії!Що нещасних жде, на-
коли вони улянуть в не-
рівній борбі, про се нехай
послужить слідує:Компанія дає роботу о-
коло 10.000 людям. Підчас
кризи число се зменчено
на 1.500. Сі, що мають ро-
боту в компанії мусять
з'обов'язати ся мешкати в
компанічних домах, гірших
від куч на свині. В кождім
домі, якого кошта постав-
лення виносять найвище
300 дол. мешкає 6 родин,
з яких кожда має кухню і
бедрум. За се мусить пла-
тити 14 долларів в місяць,
яку то суму стягає ся ро-
бінникам з пейди. Підчас
кризи було отже більшедомів, як робітничих родин.
В надії, що знова дістануть
роботу, багато з них жило
4—5 місяців безплатно. По-
тім мусіли виносити ся.Послідніми часами ком-
панія приняла около 1300
людей більше і вони всі
мусіли спровадити ся до
стоячих пусткою домів. Се
дурниця. Але вони мусіли
згодити ся на заплачене
ренту за цілий сей час,
який їх попередники меш-
кали даром! Сей рент рів-
нож стягано їм з пейди. А
ся пейда виносила аж ці-
лих 1.20 денно, а ледви
трета часть усіх робітників,
що робила на акорд, зараб-
ляла 2.00 денно!...Ще і з тої голодової пла-
тні з куверт витягано зав-
сідги 3 до 4 долари. На-
коли-б хто поважив ся піти
зі скаргою на се злодій-
ство, діставав відповідь
батою. Се може посвід-
чити що найменше 500
свідків.В Ботлер страйк вибух-
нув в сей самий день, що
і в Микисраке. Борба, ве-
дена без найменшої органі-
зації, без порозуміння ся
14 народностей зайнятих в
компанії, була без наймен-
ших виглядів. Компанія тре-
того дня дістала до помочи
військо та навіть сам місце-
вий скваєр признав, що
безвистидна брутальність з
якою поступовано взглядом
страйкуючих переходить
всяке понятє.Заприсяжені свідки зі-
знали, що приміром трох
страйкерів розібрано до на-
га, прив'язано до стовпа і
бито доти, аж вони впали
непритомні...Наконець компанія з'ед-
нала собі до помочи двох
впливових місцевих мата-
дорів (імена їх суть знані
редакції, на разі однак їх
не оголошуємо) і сі під
покривкою, що ніби то усі
злочинства зістали уже у-
сунені зарядом компанії
вговорили страйкуючих
вернути до праці. Вправді
часть лишила ся при страй-
ку і старала ся вговорити
маси витревати, однак да-
ром. Просьба їх, щоб Am.
Federation of Labor при-
слала чоловіка, який об-
нявби провід страйку, зі-
стала з насмішкою відки-
нена. Коли наконець орга-
нізатор прибув, страйк був
уже зломаний. Компанія,
мимо противного прирече-
ня 120 страйкуючих не
приняла.Через сотворене цен-
трального страйкового ко-
мітету і що-недільні мітин-
ги здасть ся, що відносини
змінити ся там на ліпше.
Однак в найкоротшім часі
треба сподівати ся нового
вибуху. Пенсильванійська
железниця замовила 2000
кар, які має виготовити
фірма в Ботлер.Власне тепер виготовля-
ють ся фотографії куч, в
яких мусять робітники
мешкати, як і інші, ілю-
струючи цілу їх нужду, щоб
показати світові, що
страйк сей, се лиш вплив
крайньої нужди і горя ро-
бітників зайнятих в фабри-
ках „United States Steel
Corporation“.**Допись.**

З Скрентон, Па.

„Сама міх дре і сама кви-
чить“ — говорять люди.
Приповідка ся сповнила ся
в Скрентон в минувшім
тижні. В 33-ім числі „Оли-
фантської Відьми“ вичитав
я, на своє велике здивован-
ня, допис „Ізв' Скрентон“.
Говорю: на велике здиво-
ванє — тому, що живучи
в Скрентон більш пяти літ,
не здивав я — крім одного,
котрий відноситься до всего
кацапського з симпатією, —
ані одного чоловіка, котрий
би зачисляв себе до партії
манекінів. Однак і сей, ко-
трий відноситься ся приязно
до кацапів, почав був себе
називати, ради бізнесу, У-
країнцем, в що люди пові-
рили; але коли бізнес не
йде, то і пощо йому бути
Українцем? Скидає поволі
з себе маску та дальше риги
та прозивати „пуцьвірками“
тих, до котрих сам зачи-
сляв ся і ніби ще тепер на-
лежить.Погана ся птиця, котра
своє гніздо каляє, а о скіль-
ко ще поганійше, наколи
та птиця мала, та поста-
влена була на се, щоби по-
рядок робити. Однак всі
знають, що у того чоловіка
немає чести, а о якімсь пе-
реконанню та такті — годі
говорити.На вступі своєї дописи
автор признаєсь, що він є
першим хрунем і яничаром
зі Скрентон, наколиж він
перший дає допись до „Ві-
дьми“. Однак як видно, сам
встидаєсь своєї роботи, бо
не кладе свого назвиска, а
підписуєсь буквами Л-кь,
чим відвертає від себе пі-
дозрінє та засланєсь чо-
ловіком, котрий до дописи
як віл до карити — нехай
не буде во гнів пану Л-кови.
Зробив так, як тактика хру-
нівська наказує. Рий, але
рийка не показуй, бо за-
правлять дріт.Автор дописи говорить,
що тому, що нарід в Скре-
нтон поділений на два та-
бори, тому „Відьма“ не
мала поживи. От причина.
Тому хруні не мали нажи-
ви, що роїв він про всякі
бізнеси-та лестив ся коло
Українців та такого удавав,
тому не мали кацапи мате-
ріалу до заповнювання „Ві-
дьми“ дурницями; але коли
він стратив надію між Укра-
їнцями чогось добути ся —
бо ті на хрунях знають ся —
то тоді щож хруневи остало,
як лиш риги і більш ні-
чого. Так тепер він і ро-
бить.Став ся маленький випа-
док. Нічо надзвичайного.
Нікому він не зашкодив в
нічім, а до того інтересо-
вані зараз же погодили ся і
все красно. Сталась мар-
ниця і кождий о сім думав,
що се було таке, як нераз
лучаєть ся в родині. Ста-
лось! Пропало! Так всі ду-
мали крім одного. Той зро-
бив з миши вола — наду-
ває другого та гайда в тим
до „Відьми“ та гонить ко-
гось на зелену папу.Я посмію спитати того,
що то розголосив та таким
великим зробив, чи справді
то така важна справа? Чилюди не знають о важній-
ших справах а мовчать і пі-
чо не говорять? Таж парохія,
то одна велика родина —
отже і то повинно було
бути справою родинною.
Чи ні Мг.? Однак Вам хо-
дить о ригі і неспокій, о
вигнанє когось. Стійте Мг.
хрунь!Ви кажете, що хтось ро-
бить кириною. Чи не види-
те, що ніхто инший як
Ви. „Сама мішок дре і са-
ма квичить!“ Люди знають
ся на вічних кириниках,
та не підуть туди, куди
хочете їх повести. Ми в
Скрентон маємо досить пар-
тій і кацапів нам не потре-
ба. Ви як хочете бути під-
лякою остатнім то будьте,
але кацапів в Скрентон не
буде. Робите кириною, во-
люєте шилом — ним і по-
колитесь, копаєте аму —
в ню і впадете і ніхто
инший. У нас кирині не
було до тепер, а знайте, що
Ви „Відьмою“ розпочали.
Зобачимо, що з того буде.Вп. читателів прошу о
дарованє, що я зайшов
в розмову з хрунем та за-
бираю місце в „Свободі“.
Сей хрунь має бути груб-
ша риба та хоче, як видно,
з'організувати партію „рус-
ського народа“ в Скре-
нтон. Наш Скрентон і так
богатий на всілякі партії,
то нам більше не потреба.
Та сею дорогою пересте-
рігти хочемо честних лю-
дей, щоби підшептів нічи-
їх не слухали, бо кири-
ники-хруні будуть уживали
всяких способів, щоби зро-
бити в нашій громаді зако-
лот та непорозумінє. Ми
постараємось скинути маску
з автора дописи в „Відьмі“,
бо що ним не є д. Л-лик,
то ми певні, а більш як
певні єсьмо, що ним є той,
хто найбільше бубнив о
сім приклученю по Скре-
нтон.

Григорій Мрикала.

Серед вічних ледів!Неначе грім прошибла у-
весь цивілізований світ
вістка, що лікар з Брукли-
на, Д-р Фридрих Кук (Cook)
відкрив північний бігун.Щож се є такого, сей бі-
гун? Всякому відомо, що
наша земля є круглою ку-
лею. Так, неначе крутле
яблоко або гарбуз. Ся зем-
ля обертає ся довкола сво-
єї осі. Се представити собі
можна в сей спосіб колиб
хтось через яблоко пробив
простий дріт і на сім дроті
почав крутити яблоком.
Місце, куди на горі в яб-
лоці виходить дріт, було б
бігуном північним яблока а
аналогічно так само є пів-
нічним бігуном землі. Річ
природна, що на землі не-
має такого дрота, який ми
пробили кріз яблоко, а се
сказали ми лиш так для
прикладу. Всеж таки земля
обертає ся довкола себе а її
найвищий на півночі пункт
названо північним бігуном.Чим дальше на північ,
тим зимнійше, тим більш
маси ледів і снігів. І тому
то до північного бігуна до-
сих пор ніхто не годен був
дістатися, мимо того, щона сю ціль викладано ти-
сячі гроша та і неодав ж-
те пішло в жертву науці.
А ученим цікаво було ді-
стати ся там оглянути, як
там виглядає, і з відтам з
сего найбільше на півночі
лежачого пункту нашої зем-
лі поробити потрібні обчи-
слєня і поміри. І коли сот-
ки проб не повели ся, вда-
ло ся наконець Кукови в
цьвітні с. р. добути аж ту-
ди. Він саме тамтого тиж-
ня з поворотом з поміж віч-
них снігів і ледів добив ся
до перших людських оселі
і з відтам переслав телегра-
фічну вість у світ, що на-
конець добив ся до північ-
ного бігуна.А добути ся — се труд-
ність великанська. Кругом
вічні сніги і леди. По заду
лишили ся людські оселі.
Морози і хуртовини, про
які ми не маємо понятя.
Одиноким товаришем се-
пси, які тягнуть санки. Чо-
ловік зашиває ся в подвій-
ну медведячу шкіру, та бі-
жить побіч санок, на яких
зложена пожива і припаси.
Ні дерева ні корча. Лишень
сніг, сніг і сніг. Коли сві-
тить сонце (а на такий да-
лекій півночі сонце сві-
вить без переривно 6 міся-
ців, а по сім опять насту-
пає 6 місяців ніч) від бле-
ску білого снігу запалюють
ся і печуть очі. Тут нараз
перед ногами розтварає ся
величезна і глибока про-
пасть, прогалина в леді,
там опять взносять ся ви-
сочезні скелі з гладенького
леду. Усе те треба нераз
днями обходити. Часами чу-
ти страшений ломіт і гур-
кіт, наче хто стріляв зі
соток гармат; се в наслідок
величезних морозів пукають
леди. А по сім опять гро-
бова тишина і мовчанка. І
все так дальше і дальше.
Мінути стають годинами.
А чим дальше на північ,
тим похід повільнійший,
тим більшші перешкоди. Лід
починає рухати ся, вели-
чезні крижані гори сунуть,
пукають, ломлять ся, гро-
зячи кожній хвилини смер-
тю. Ноги починають болі-
ти, мерзнути, голова завер-
тає ся. Здаєть ся, неначе
хто стискав голову желіз-
ними кліщами. Але і се
мусить побороти ся непо-
бідима сила — воля.І на конець ціль: один
пункт бігуна. І на сім пун-
ті, на сім бігуні, до якого
від так давна стреміло тіль-
ки дослідників а до якого
перший добив ся Кук, віс-
тепер американський пра-
пор. Железна воля чоловіка
поборила невисказані пере-
шкоди, труди і перепони,
доконала діла великансько-
го — в ім'я науки. Дійсно,
наука і знанє, се щось най-
вищого, найвизнеслішого,
коли в їх ім'я чоловік не
вагає ся ставити в гру най-
ціннійше своє добро, бо
своє жите.**Важне.**Дописи просять ся писати ли-
шень на одній стороні картка.
Дописи непригожі до друку
на-
дають ся, наколи з гори не було
вказано, що жадає ся її звороту
і не було залучено марок на
зворот.

Почтова реформа.

Американська пошта без-услівно потребує реформи. Однак не в тім напрямі, щоби приміром зменшити число урядників або розно-щиків листів; се суть люди, які за малу плату тяжко працюють. Але порівнявши урядження нашої пошти з такими поштами інших країн, приходиться до висновку, що під тим виглядом аме-риканська пошта лишилася дуже далеко по заду. Коли однак генеральний поштамейстер, аби лихо-ви зарадити, видавби розпоря-дження, щоб оплату за ре-джістровані листи піднести з 8 на 10 центів, то рефор-ма пошти почалась би з фаль-шивого кінця і тим самим результатом її був би також фальшивий. Не порто тре-ба-б піднести, але суму, яку платити пошта як від-шкодоване за згублений реджістрований лист, а тоді збільшити ся число реджі-строваних листів, а тим са-мим і дохід пошти.

Але найважнішою, пе-кучою реформою вважаємо заведення пакункової пошти, щоб населення не було ві-чно обдиране через усякі експресові компанії. В ці-лім світі пошта пересилає пакунки з одного кінця держави на другий, і то розміром за невелику опла-ту. Се могла-б найваж-ніша реформа.

Бунтівниче Атлантик Сіті.

Атлантик Сіті належить до стейту Нью Джерсі і обо-в'язують у ній всі ті права, що і в цілій стейті. Так є однак тільки на папері. Населення міста про деякі права не хоче і чути, ма-йор міста не хоче їх ввести в життя а присягли за їх пе-реступлене не хочуть під-носити обжаловувань. Се щось в роді мирної рево-люції та навіть грозьба го-вернера, що пішле у бун-тівниче місто міліцію, не зділяла нічого.

Атлантик Сіті є купеле-вим містом. Житє з гостей, які там приходять для сво-єї приємності. Але гості приходять найчисленніше в неділю, та навіть в неді-лі і свята тут приїжджає безліч спеціальних потягів. А тут в стейті обов'язує право, що в неділю всі біз-неси, всі доми розривки і забави мусять бути позачи-няні. Навіть не вільно гра-ти правдиво американську гру — бейсбол. І Атлантик Сіті збунтовало ся.

Послідньої неділі недільні фанатики хотіли бейсбол судово наказати. Мимо все-го однак grano, мимо того, що кінець розіграє ся в суді. Борба незвичайно ін-тересна.

І нічого в цілій Америці нема більше перестарілого і пережитого, як ці пуританські права, роблячі в

педілю з вільного горожа-нина чистого невільника. Прийде неділя, всі театри, концерти, забави — усе за-казане. А позаяк і салюони рівнож позачиняні, тому горожанин замикає ся в ха-ті і з нудів у хаті не до безтям. Бо з салюнів до хати завжди дістане ся задніми дверима достаточ-ну кількість алкоголю.

„Пуритани завжди най-гідніші святакували свій сабат, коли вони вішали баптистів або живцем па-лили квакрів,“ сказав по-божний Sir William Lloyd Garrison. Недільний фана-тик не хоче допустити, щоб хтось перешкаджав або пе-рерпав йому в неділю гро-бовий мир і тишину. Се саме каже йому тиранізу-вати інновірів або інакше думаючих. Так було тому триста літ, так є і днесь. Якось під тим виглядом йде поступ незвичайно пиняво у сім найпоступовішим но-вим світі.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

Вересень.

9	Ч	Пипена пр.
10	П	Августа, Мойсея
11	С	Усіх. гл. Іоана
12	Н	15. Александра
13	П	Пол. пояс. Пр. Д.
14	В	Верес. Сим.
15	С	Маманта

— На дні 4-го м. м. заложило ся в Брукліні українське то-варство „Спільний труд“. То-варство є заложене на бенефі-тових статутах а крім сего по-ставило собі за мету старати ся про просвіту своїх членів. На за-ложено товариство стало 25 людей членами. Усі Русини, наколи не суть єще членами ніяких ин-ших товариств повинні старати ся вступити до него, тим більше, що через два місяці, то є ве-ресень і жовтень приймає ся там без вступного. Товариство се в найкоротшім часі приступить до Р. Н. Союзу. Мітинги відбува-ють ся в кожний четвер перед першим в галі під числом 189 20th st., South Brooklyn. Уряд товариства становлять І. Вер-бинець пр., І. Вяс кас., та М. Ку-ріца скр.

— Дивний грім. Дня 2-го с. м. коло міста Ogdenburg, N. Y. вдарив грім в біка, пасучого ся на пасовищу. Грім перебіг лишень через сі місця які мали білу шерсть, почавши від голови, че-рез крижі і передні ноги. На у-сіх сих місцях шерсть спалена а шкіра виглядає наче вигарбова-на. Бик зістав лишень оглуше-ний.

— Як довідуємо ся з послідно-го числа „Душпастиря“ „Кон-грегація для розширення віри“ в Римі через мукачівського епі-скопа Фірдака відкликала о. Іва-на Грабара і о. Константа Рощков-ча, а консисторія в Перемишлі о. Ореста Папа.

— Парохід „Кайзер Вільгельм дер Гроссе“ в дорозі з Нью Йор-ку до Брєми коло новофундлен-ського берега наїхав на величез-ного кита і дослівно кадовб ко-рабля вбив ся в тіло великана морського. Кит не був в силі у-вільнити ся і доперва корабель мусів дати контрпару, то є поф-нути ся а кит тоді увільнив ся і відплинув далше.

— Дня 29-го м. м. части війська грецького стоячого залогою в Атенас збунтувала ся і під ко-мандою офіцерів опустила ка-сарні. Військо є невдоволене з мі-ністрів і домагає ся їх усунення.

що і король грецький безпро-вочно зробив. Король оголосив амністію для збунтованого вій-ска, по чім воно опять вернуло до касарні.

— Після вістий з 30-го м. м. повин в Мексику уступила. За-галом жертвою повення впали 1400 людей а ввряджена матері-яльна шкода виносить яких 12 мільонів доларів. Половина міста Монтерей лежить в руїнах, 15-000 людей без даху над головою. Американський консулят і мій-ський уряд годують денно 10.000 людей кавою і кукурузяним хлібом. Конзулят амер. вистосу-вав відозву до амер. народу о по-мич нещасним, діткеним пове-нню.

— Один одинокий чоловік дня 31-го м. м. обрабував цілий експресовий потяг „Pittsburg & Northern“ недалеко місцевості Lewistown Narrows, Pa. Правдо-подібно був се чужинець і на-гнав персоналові залізничному такого страху, що вони ані не думали про оборону і дозволи-ли йому спокійно рабувати ек-спресовий віз. Рабівник в саміт-нім місці залізничної дороги сигналом здержав потяг, вистрі-лив 5 разів до кондуктора, коли сей приступив до нього і хотів поспитати о причину здержан-ня поїзду. По сім приказав відчи-нити собі експресовий вагон і винести мішки з грішми на бік, коло шин. Люди мусіли мішки нести яких 300 стіп і кинути їх в гушавину. По сім приказав кондукторови рушити, що сей поспішно і виконав. В потягу, поміж пасажирами запанувала страшна паніка, і деякі поза-мискали ся в кльозетах, де сиділи доси, аж потяг прибув до Пітс-бурга. По сьмілім рабівнику про-пав і слід. Як детективи гово-рять, сей рабівник наважив ся певно на суму 500.000 доларів, які то гріші мали іти тим потя-гом з Філадельфії до Джанстан-на, однак з невідомої причини не відійшли.

— Підчас коли висше 300 ро-бітників, переважно Ньюорців, було занятих дня 27-го м. м. роз-суджуванем скал для залізничної дороги в Key West, Fla. експлю-дувало 480 фунтів динаміту. 60 робітників з нечуваною силою викинуло у воздух, з яких 10 згнуло на місці, 15 смертельно а решту легко покалічено.

— Як доносять телеграми дня 27-го м. м. піддано царську пала-ту Петергоф дезинфекції, позая-к у ній лучив ся случай зане-дужання холерою.

— Проти цигаретове право стейту Вашингтон показало ся крайною дурницею. Недавно а-рештовано в границях стейту одного лоера за се, що у його кишени найдено одну цигаре-тку. Висший судія Гардін рішив, що се є проти конституції за-казувати комусь носити свою влас-ність у своїй кишени. В виду то-го рішення право заказуюче в границях стейту Вашингтон ку-рення цигареток лишиться ся тіль-ки на папери без ніякої фактич-ної сили.

— Громозводи в старині. Гро-мозвід, се прилад для охорони високих будинок від громового удару, а складаєт ся він з остро-закінченої (звичайно при кінці позолочуваної) жердки, від ко-трої є поведена штаба або дріт залізний по зовнішній стіні бу-динку до мідяної плити, котра знаходиться в значній глибині, де земля є вожа. Жердка зі шта-бою чи з дротом мусить бути ціпко скована бо в противнім ра-зі громозвід замість зводити и-скру електричну в землю, спро-ваджує її в хату і повстає неща-сте. Доси прийнято, що першим конструктором громозводу є А-мериканець Вєніамин Франклін, тимчасом читати з історії дока-зують, що громозводи були вже в глибокій старині звісні і яко-средства охоронні приноврєле-ні. І так написи знайдєні в св'я-

тиях Горос в Едєру та в Гатор в Дендері між иншими вводить на певний слід уживання гро-мозвідів словами: „подібні близ-нючий парі взносять ся у гору, а суть оковані мідію чужого краю, для охорони перед непогодою неба“. Ще більше переконуючи-ми в тім напрямі є слова знайде-ні в Талмуді в трактаті Тозефта Сабат XII. де сказано: „Хто ставляє залізц між птацтво, про-вняєсь проти заказу насліду-вання обичаїв поганських; для охорони однак перед громом, є то дозволене“. А за тим ми чим-раз більше входимо в глуб ста-ринної культури, від котрої ми не багато й відплили.

— Назва Америки. Доси ду-мано, що велика части світа се-бо нинішня Америка, відкрита еспанськими морями з Колюм-бом на чолі 1492, року, одержа-ла назву від славного подорож-ника Америґа Вєспуція, котрий прибувши в XV. віці до Еспа-нії, кількакратно виправляв ся до ново-відкритої суші та в мно-гих важних працях єї побіжно описав. Писання Вєспуція роз-ходили ся скоро і його слава притїмляла блиск самого відкрив-ця Колюмба. По раз перший за-становив ся над назвою „Амери-са“ німецький вчений Вальтце-мілер котрий доказував, що дій-сним відкривцем Америки був Вєспуці. Однак тепер заняв ся сим питанням учений професор Вільде, і ось що каже про назву Америки. Каже він, що дотепе-рішнє твердженє про ту назву є блудним, завдяки выводам про-фесора Вальтцемілера, позаяк після його гадки, назва ся по-ходить від тамошнього народу, згладно племені званого „Аме-ріке“. А доказує тим, що коли Gansalles de Avila запану-вав нинішню Нікарагуою, на-трапив на край гористий межі нинішніми містами Libertat a Juigalp-ою, котрого мешканці звали „Americ“ або „Amerique“ і самі того краю назву носили. Обстоє він при тім тим силь-нійше, що розібравши назву сю лінгвістично (языково) виїде: а-придаток; meric-гора „ique“ великий. Значить край великих гір. А за тим після проф. Вільдо-го не Америґа надав тій части світа назву а тубильці.

— Нові заграничні почтові марки. Щораз більше держав за-ходить ся коло сього, щоб їх почтові марки були й красні й із ріжнороднішими малюнками, в роді боснійських та австрій-ських ювілейних марок. На у-горських марках була намальо-вана доси тільки птаха, що уно-сила ся в воздух. Вона вже на-вкучила ся Мадярам і вони заво-дять марки з малюнками з ма-дьярської історії й краєвидами. Угорське міністерство торгівлі назначило за найкрасні малю-нки премії аж до 1000К за один, але дістати їх можуть тільки Ма-дьярі. Кожда инша вартість мати-ме й пиший малюнок. Коли по-станово угорського міністерства стала відома, домагали ся Хо-рвати для себе спеціальних ма-рок, або лиш таких, щоб уже з герба було знати, що Хорватия самостійне королівство. Та лед-ви чи Мадьяри вольять їхнім ба-жанням. — Теж і Росія за-одять у себе з нагоди п'ятисолітного ювілею панованя Романових, що обходиться ся за чотири роки а тоді аж сі марки вийдуть в ужитє. Малюнки на марках будуть на зразок австрійських ювілейних марок, а саме будуть на них портрети визначніших представників царської сімі, що в бігу століть володіли кнутом та стричком. — З нагоди ювіле-ю піднесеня Болгарії до ряду королівств заводять і вона в себе марки з портретами та історич-ними малюнками.

— Староєгипетські тайни туа-лєти. Звісний англійський єгип-толог Фліндерс-Петрі повер-нув недавно до Лондону з нау-кової виїзди і привіз інтересу

збірку річий, що походять з гро-бу, який викопано перед 4000 роками. Є се штучний з аляба-стру виконаний горнець, в ко-трім находять ся староєгипет-ська помада. Тою помадою змі-ли красавиці сперд сорок сто-літь підносити красу свого лица Помада перетрєвала в добрім стані десятки століть і ще нині має ніжний відсвіжуючий за-пах. Належала вона до якоїсь да-ми з виспих кругів, що жила за часів сімнадцятої династії около 1.700 літ перед Христом. Всі ту-алєтові річі вложено коло покій-ної. Крім помади найдено також препарат до чорнення брів, арти-стично виконаний ріг на оливу, ріжні артикули поживи, всілякі прилади до шитя а навіть клуб ниток. Відкриті місце похо-рону находить ся коло Теб на північ від славних королівських гробів.

— Пранє банкнотів. Америк-анський державний секретар для скарбових справ Мек Біг переводить в Злучених. Держа-вах що якийсь час праня зама-раних банкнотів. Мек Біг опира-єт ся на твердженю лікарів, що паперові гроші, переходячи з рук до рук, пособляють розпо-сєню всяких заразливих недуг. У Вашингтоні випробовано вже деякі хемічні перетвори, в ко-трих можна очищувати банкно-ти без ушкодження.

— Телефон в тюремній келії. В одній келії дому поправи в Гельсінґфорсі найдено на вели-ке диво місцевих властей... теле-фон, полученний з міської стаці-єю так, що служив до зносин зі світом поза мурами келії. З пе-реведеного доуходження показало ся, що один з вязнів побачив в часі направи даху, що дріт від телефону переходить дуже близ-ко вікна його келії, а що з фаху був електротехніком, тож рішив ся скористати з сеї нагоди. Ді-ставши відкись телефонічний а-парат і трохи дроту, получил ся з головною стацією. Як показав ся, був так добре заосмтрів ся, що мав навіть книжки з чи-слами телефонів. З початку те-лефонував до своїх знайомих в місті, а коли йому вкучило ся, почав кликати до телефону на-чальника тюрми і його помічни-ків та інтригував їх. Телефон функціонував два тижні, а ви-крито його случайно.

МИХАІЛ СИДОР, член „Р. М. Кл. Поступового“ в Jersey City, N. J., член Р. Н. Со-юзу від. 70, як також член Чи-тальні „Просвіти“ в його ріднім селі Торки, пов. Перемишль (Га-личина) устроєє в второк дня 14. Вересня 1909 50-ЛІТНУ ЮВІЛЕЙНУ РІЧ-НИЦЮ ЙОГО УРОДИН. До торжественної участі за-прашає всіх крєвних і знайомих, як також Тов. „Р. М. Кл. Посту-повий“. Того дня о год. 9-ій ра-но відправить Всч. О. Улицкий в Гр. кат. Церкві в Jersey City, N. J. сьпівану Службу Божу і моле-бен за здоров'є ювілята. По Бо-гослужєню відбуде ся ювілейна забава з танцями в галі Д. Голо-да під ч. 38 Greene Str., на котру всіх сердечно запрошаю. Желан-ня і кореспонденції прошу в той дець слати на адресу: М. Сидор, 108 Morris Str., Jersey City, N. J. З поважанєм Михаїл Сидор.

BROWNSVILLE, PA. Брат. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 6 Р. Н. С. повідомляє всіх чле-ів то-го братства, що того місяця від-буде ся 3-місячний мітнег. На тім мітингу повинен явитись кожний член і вирівнати свої за-леглості. Если котрий член за-лягає з вкладками і не явить ся на тім мітингу буде виключений з братства і з Р. Н. Союзу. Неявивші ся члені підляга-ють карі після статутів братства. а если котрий член не заплатив її, то буде на слідуємій мітингу виключений з братства. Ів. Петришко сєгр.

На страйковий фонд в Минисранс, Па.

Українське товар. Гай-дамаки в Нью Йорку	\$6.50
Андрей Гела	5.00
Антон Цурковський	5.00
Стефан Гладкий	1.00
Андей Саїка	1.00
Василь Сарич	1.00
Разом	\$19.50

ТОВАРИШ, обемистий, незвичайно прак-тично уложений Підручник для науки англійської мови є дійсно одним товаришем і учителем для кожного Русина в Америці. У нійм пайдєтє всі інформації і розмови, погрібні в щоденнім житю та маючи його заховорятє ся перед неодоною втратою. Ці-на 60 цєт. з почтовою пересил-кою 65 цєт. Замовляти у: Andrew Sawka, 97 Morris Str., Jersey City, N. J.

Добра спосібність для дівчат.

Потрібно більше число дівчат до науки роблення цигар і ин-ших видів ів тої самої роботи. Початкова платня \$3.00 тижне-во, а по скінченій науці гаран-тує ся що можна виробити на 12 до 25 доларів. Робота стала, позаяк топер нема застою. Кож-да очока дівчина може сего вив-чити ся, если є спритна. BONDY & LEDERER Fourth Green Str. Allentown, Pa.

ДЕ Є Іван Семенюк, 19 літ, походять з села Жукотина, пов. Коломия. Приїхав до Америки тому 2 літ. З Нью Йорку з емплімент офісу пішов до роботи і ніхто не знає де обертає ся. Хто би о нійм знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Peter Melnyczuk, 115 E. 7th str. Box 597 34—35 New York, N. Y.

ХТО ЗНАЄ? Де находить ся мій муж Павло Фігурняк, родом з Міталині, пов. Золочів, що приїхав до Америки перед 6 роками, звольте повідо-мити мене, а достане винагоро-джене 5 дол. Адрес: Mrs. Pajza Figurniak, c/o Svoboda, 184 Hudson Str., 34-36 New York, N. Y.

Театральне Представленє ВОРОЖБИТ

комедія в 3 діях Гр. Це-глинського відіграють члени укр. Тов. „Гайдамаки“ в Нью-Йорку 6 суботу дня 18-го вересня 1909 в Manhattan Hall 66-68 4-th St. New York.

По представленю Баль і Почта любови. Вступ від особи: Крісла І-рядні 75 ц., II-рядні 50 ц. III-рядні 35 ц., місця сто-ячі 25 ц.

Початок о 8-ій год. вечером. Режисер: т. М. Угорча. Музика: т. Павла Гумєнюка. Запрашаємо всіх Чесних Русинів і Русинок з Нью-Йорку і околиці взяти чи-слєнну участь в нашім пред-ставленю. Штука знамени-та, то і богато доброго на-читєсь з ньої. 34—36 Комітет.

G127 ГАНЯК Руский фотограф виконує фотографії в ріжних красках, портрети олійними фар-бами, портрети на подушках. Робота першої класи. Зашліть малу фотографію і задаток під адресою: HANIAC'S STUDIO OF PHOTOGRAPHY 613 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почитний член
Р. Н. Союзу.

Іх Пресвященство Стефан Со-
тер Оргинський, перший русь-
кий єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на ро-
ки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Батор,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg,
Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідатель:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут Кульчицький,
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.

Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андр. Стефанович, Pittsburg,
Pa.

Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St.
Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 816 N. Frank-
lin St., Philadelphia, Pa.

Директор друкарні:
о. П. Понятинський, 411 Washing-
ton Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менаджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson Str.,
New York, N. Y.

Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str.,
Holyoke Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Со-
юза знаходиться під числом
123 Sussex St., Jersey City,
N. J.

Посмертні вісти

Шторик Матвій, член
Р. Н. Союзу, від. 67 Бутлер, Па.
помер 7. серпня с. р. Небіжик
тоходив з Угорщини, села Сина,
стол. Земплін.

Кічан Николай, член Р.
Н. Союзу, від. 157 Донора, Па.
помер 24. серпня с. р. Небіжик
походив з Галичини, села Киро-
стенко, пов. Кросно.

Курицька Василь, член
Р. Н. Союзу від. 102 Клівленд,
О. помер 24. липня с. р. Небі-
жик походив з Галичини, села
Незнаєва, пов. Горлиць.

Риджик Катерина жено
Осифа члена Р. Н. Союзу від. 54
Терривил, Конн. померла 4-го
серпня с. р.

Вічна пам'ять!

Ч. 1025 КВІТ \$171.00
на сто сімдесят один доларів,
котрі місцевий уряд Братства о-
тримав як посмертну заповому
по Теодорі Форитар з Головної
Каси Руского Народного Сою-
за.

Бутлер, Па. Авг. 12. 1909.

Свідки:
Йосиф Цимбала,
Михайло Проїко.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.

Відділ (число) 7.
Григ. Павук предс.,
Ст. Когутанич секр.

Ч. 1026 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Софія Наумець отримала як по-
смертну заповому по Федорі На-
умець з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.

Пеоин 20-го серпня 1909.
Софія Наумець...
Свідки:
Іван Оршуляк,
Максим Мельник.

Зверність Громадська в Парак.
Лень Мазурек нач. громади.

Рух

В відділах Р. Н. Союзу.

NORTHAMPTON, PA. бр. Усп.
Пресв. Богор. від. 33 Р. Н. Сою-
за буде приймати нових членів
без вступного від 10 до 25 літ, а
від 25 до 40 за половину вступ-
ного через два місяці то є вересень
і жовтень. Рівнож визнає ся всіх
членів і бои вирівнали свої мі-
сячні вкладки. Невиплашений
своїх вкладок не буде мав голо-
су на річний мітинг.

Теод. Федько пр.,
Мих. Чепеляк кас.,
Тарас Кокотський секр.

ST. CLAIR, PA. бр. Пр. Бог.
від. 9. подає до відома, що річ-
ний мітинг припадає дня 10-го
вересня. Неявивший ся член під-
лягає карі після статутів.

Т. Хилля пр.

ДО ВІДОМА УСІМ
ВІДІЛАМ Р. Н. СОЮЗА
подає ся, що Олекса Хомій член
бр. сьв. Юрія, від. 160. Р. Н. С. в
Jamaica, N. Y. зівстав суспендо-
ваний за неплачене розмету і ро-
блене роздорів. Після обов'язую-
чих Статутів Р. Н. Союзу він не
може бути прийнятий в ніякім
пільшій братстві, належачим до
Р. Н. Союзу.

Я. Протичка пр.,
Фр. Остапович кас.,
М. Бережанський секр.

JEANNETTE, PA. бр. сьв.
Димитрія від. 207 подає до відо-
мості, що буде приймати членів
без вступного через два мі-
сяці: вересень і жовтень. Мітин-
ги відбуваються кожної другої
неділі по першій.

Мих. Клим пр.,
Михайл Шандрович секр.

ELIZABETHPORT, N. J.
Тов. „Запорожка Січ“ від. 234.
повідомляє що пів річний мітинг
відбуде ся дня 18-го вересня у
гали Цюрчака, ул. South Park.
Справоздане касове, тому всі ті,
котрі довгують до каси мають до
сего мітингу вирівнати свої за-
дегости, бо котрий не вирівнає
своїх довгів буде виключений з
Товариства і Р. Н. С. Неявив-
ший ся на мітинг заплатити 50 ц.
а урядник і дол. карі. Нових
членів буде приймати ся до То-
вариства без вступного через 2
місяці.

Лука Генєга пр.,
Андрей Кіценюк секр.,
Олекса Генєга кас.

YATESBORO, PA. бр. сьв.
Арх. Мих. від. 51. подає до за-
гальної відомості, що річний мі-
тинг відбуде ся 12-го вересня
(Septemb.) о год. 2-ій по пол.
Кожний член чи місцевий чи з
околиці мусить явити ся. Спра-
вездане касове і вибір нового у-
ряду. Неявивший ся член запла-
тити 50 цт. а урядник і дол. ка-
рі.

В. Гурняк секр.

TRENTON, N. J. бр. сьв. Ів.
Хрест. від. 121 визнає своїх всіх
членів, щоб явили ся на чверть-
річний мітинг, який відбуде ся
19-го вересня. Дуже важні спра-
ви до полагожденя.

Г. Бахик пр.,
Ів. Гудак кас.,
А. Квескар секр.

PORT BUCKLEY, PA. бр.
сьв. Ів. Хрест. від. 223 подає до
загальної відомості, що 19-го
вересня с. р. припадає квар-
тальний мітинг в домі прд. Пав.
Кондрацького о год. 1:30 по по-
лудни. Кожний член мусить яви-
ти ся в означений час: котрий
член не явить ся, підлягає карі
після ухвали. Кожний член, що
спізниться ся через недбалство
заплатити карі 50 ц. а урядник
і дол. Брацтво на тім мітингу має
важні справи до полагожденя.
Кожний член мусить вирівнати
свій довг. Котрий член залагає
два місяці довг, а на тім мітингу
его не вирівнає, буде суспендо-
ваний з брацтва і Р. Н. С.

Павел Кондрацький пр.,
Ст. Запотоцький секр.

YOUNGSTOWN, O. бр. сьв.
Ар. Михайла подає до відомості
що дня 11-го вересня відбуде ся
мітинг, на котрім буде важна
справа порішена і тому просить
ся членів точно зійти ся о 2-ій
год. по полудни. Неявивший ся
член підлягає карі 50 цт.

Йосиф Присташ секр.

AMBRIDGE, PA. бр. сьв. П. і
Павла від. 47. подає до загальної
відомості, що буде приймати
на будучий мітинг без вступно-
го до Брацтва. Мітинг відбуде
ся дня 12-го вересня о годині
другій на шестім стріті, в гали
під церквою.

Ів. Михалик секр.

MT. CARMEL, PA. бр. сьв.
Ап. П. і П. від. 5 на річний мі-
тинг 15-го серпня вибрано сліду-
ючий новий уряд: І. Ялко пр.,
М. Троян з. пр., Гр. Гук кас.,
Ю. Мацура з. кас., А. Мільо кас.,
Н. Троян з. секр., Ів. Адзіма, А.
Гараксін і М. Еванцьо контр.
А. Красуновський і Ів. Сулич
доз. чор. Ів. Данкович капіт.,
Й. Аспар застав., М. Мацура
післанець і М. Войнік дверник.
Адр. А. Мільо 210 E. Ave. Mt.
Carmel, Pa.

А. Мільо секр.

DETROIT, MICH. бр. сьв. О.
Николая від. 175 подає до відо-
мості, що головний мітинг пів-
річний відбуде ся дня 20. се-
птембра о годині 3-ій по обіді на
гали під числом 51 Cikat Ave.
Мітинг в важній справі, і тому
мусять явити ся всі члени. Нея-
вивший ся член підпадає 25 цт.
а комітетовий 50 цт. карі. Кож-
ний член мусить вирівнати свій

двиг, бо в противний раз посту-
пить ся з ним після статута Р.
Н. Союзу.

Михайл Небеско секр.

NEW YORK, N. Y. Тов. „Зо-
ря“ від. 69. Р. Н. С. подає до ві-
домості, що річний мітинг від-
буде ся дня 2-го жовтня с. р., на
який кожний член мусить явити
ся і вирівнати свій довг. Неявив-
ший ся член заплатити карі 50
цт. а урядник і дол. Справоз-
дане уряду. Вибір нового уряду.
Мітинг відбуде ся в Liberty Hall
під числом 257 E. Houston Str.
точно о 9-ій вечером. Нових членів
буде приймати ся без вступ-
ного.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

В. Маркевич пр.,
М. Мартинів кас.,
І. Биць секр.

Дещо про зорі.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ І
УВАГИ.

В погідну, неосвіщену місяч-
ним світлом ніч, звернім наш
погляд на зорне небо. Що ж ми
там бачимо? Де зором засягне-
мо, по цілім зводі небеснім роз-
сіяні менші то більші світляні
точка. Се зьвізди, або, як наш
нарід каже, зорі. Світло їх, ми-
готіть, припадає нам світло
світло. Се миготіть повстає в
наслідок руху воздуха, спричи-
няючого розщиплюване лучів
світляних, прямуючих від зір
до нашої землі через її атмосфе-
ру. Що так, є можемо о тім на-
глядно переконались, коли на
дно чисту ріку, (з чисто-про-
зорою водою) киємо який бли-
скучий предмет; в такім разі і
відблеск сього предмету буде
миготіти.

Сила світла зір різна; одні з
них мають світло дуже сильне,
інші слабше, блідаве, — а деякі
знов так слабеньке, що голім о-
ком його заледви доглянути змо-
жемо. Що далше, то пригляда-
ючись уважно зорям зауважує-
мо, що світло не всіх зір яснє,
блискуче. Відтінок світла дея-
ких зір синявий, інших черво-
нявий або жовтавий. Коли хто
буде приглядатись зорям через
далекovid, або телескоп, — в та-
кім разі скорше і виразніше по-
бачить ріжницю в забарвленні
світла різних зір. Дотепер вче-
ні астрономи довели на підста-
ві наукових дослідів, що світло
зір буває різних відтінків і кра-
сок, зібраних в соняшній весел-
ці (радузі), — але такі є най-
більше зір із світлом білим яс-
ним.

людський зором; спокуса велика, але даремна.

Наші люди кажуть, що на небі є „тілько зір, кілько піску в морю“. Чи правда се? Хіба осім же ніхто не переконав ся! Остаточо по що й мучили ся, коли зорі вже давно числено, спорядковано й списано в особні каталоги.

Число зір, які можна людським оком доглянути, не так то дуже й велике, як би се кому видавало ся. Бистрим, або як то кажуть острым зором, можна доглянути на погіднім небі. Є се лише кілька три тисячі зір. Є се більше половина, бо друга такаж кількість (менше-більше) мерехтить над противною півкулею нашої землі. Всіх отже таких зір є около 6 тисяч.

Щоби краще і легше можна розпізнавати зорі, поділено їх на розряди й класи, а то відповідно до сили їх блиску. Найяскравіші є зорі першої класи й величчій, менше ясні другої і т. д. Зорі, котрих блиск зaledви людський зір достерегти зможе, є зорями шестої класи. На цілім небозводі начислено дотепер 18 зір першої класи, 60 другої, 182 третьої, 550 четвертої, 1620 п'ятої і 3600 шестої.

Виходилоб, що чим слабше світло якоїсь зорі, то тим вона й менша. Ні; сила блиску даної зорі залежить ще і від її віддалі від нас. Так приміром зоря шестої величини може бути о много, много більша від зорі першої класи, а зоря ясна лише в тім, що така зорі є від нас дуже, а дуже далеко.

Зовсім иншим представить ся небо зоряне тому, хто на нього глядіть не через телескоп. Тоді на небі догляне тисячі тисячі таких зір, яких своїм власним зором доглянути не міг. Так приміром малий простір неба, на котрім ми власним зором могли доглянути заледви 2 або 3 зорі, оглядаючи при помочи телескопа, представить ся нам як поле, засіяне густо зорями різної величини. При помочи найсильніших телескопів можна розрізнити зорі аж до 16-тої величини, — а число зір, які можна через телескоп доглянути, доходить до 100 мільонів!

Світ усе поступає вперед і хто знає, чи вже в недалекий будучині люди, жадні науки й знаня, не придумают ще сильніших телескопів і як доперва тоді незнані світи представлять муть ся нашим потомкам?

ПАДУЧІ ЗОРІ.

Нема хіба між нами людей, котри б падали раз у житю не бачили „падачю зорі“. Можна се явище бачити в ніч погідну й тиху. По небозводі з дуже значною швидкістю пересунуть ся „зоря“, часом полишить за собою ясну смужку світла — і зникне. Падає зір була в напрямі прямовісним, скісним (на ліво або на право з гори), а деколи навіть майже в поземім з ліва до права, або противно.

Щож се таке падачі зорі? Не вжеж се і справді „відірвалася“ яка зоря з небосклону і паде? Кудиж вона летить і де паде?

Падачі зорі — се не зорі в правдивім сього слова значіню. Є се розмірно малі тіла небесні, котрі кружать у просторі в різних напрямках. Одні з них становлять тверду масу в роді злом' камінних або металевих, инші зложені з космічного порошку, а знов з газових творив. Усі вони кружать довкруги сонця громадами, заточуючи еліпси (неправильні, подовгіаті кола). Їх усюдю повно; а що ми їх не добачуємо, то лише з сеї причини, що їх величина деколи зовсім незначна.

І сей простір, у котрім движеть ся наша земля, засіяний тими дрібними тілами, котрі кружать у різних напрямках, а від часу до часу земля стикається з ними. Коли таке тіло зіткнеть ся з землею, то воно стикається з атмосферою нашої землі, стрічає значний опір воздуха. З причини

ин дуже скорого руху тогож тіла в воздуху, повстає сильне тертя, в наслідок котрого тіло незвичайно розгрівається, бо аж до ясности — і починає світити. (Знаюмо річечу є, що тертя можна викликати тепло і світло. Дикі люди ще й нині обходять ся без сірників, а вогню добувають з двох кусників дерева, тертих один об другий.) Сильний блиск, який бачимо на небі в часі упадку „зорі“, повстає власне тоді, коли згадане тіло перелітає через земну атмосферу.

Всі ті тіла прибули не всюдп рівномірно є розсіпані і кружать. Найбільше є їх у тім місці, через котре переходить наша земля около 10 серпня і 13 падолиста; є їх там дуже значне число — цілі рої. Гаразд отже за тямити повисити дати і наглядати за сим цікавим явищем природи. Ожидане оплатити ся бо не раз в брати чверть години можна прочити кільканайцять „упадків зв'язд“. Часом і около 27 падолиста можна завважити значнійше число падаючих волюцій; в рр. 1872 і 1888 тогож дня появилася їх була така кількість, що здавалось неначе огняний град падав з ясного неба.

Відкиж взялись ті блукаючі тіла небесні, ті вічні прибулі волюції? Догадують ся, що се відломи якогось більшого тіла небесного, розкинені у просторі небеснім. Дехто каже, що се останки творива (матеріялу), з якого зліплена (зіслана) наша бабуса-земля.

Сі відломи-прибулі, скитаючись у просторі всесвітнім, у своїй мандрівці можуть загостити і до нашої землі. Найчастіше перелітають вони лише крізь воздух, окружуючи землю — і тоді ми їх бачимо, як падаючі зорі. Деколи буває, що падаюче тіло заглубить ся більше у воздух і тоді бачимо його як велику огню кулю, о дуже сильним блиску. Куля ся прорізує воздух з великим шумом, а наслідно гуком і лишає позад себе довгу світліну смугу, подібну ракеті. Така куля огня зоветь ся „болід“ — але є тим самим що й „падаюча зв'язда“, а ріжниця у всім лише ся, що болід надто глибоко і ближше нас вриває ся у наш воздух і через се видає ся нам більшим, яскравішим. Часом такий болід промайне через небо і зникне а деколи з гукаом лусне у воздуху. Тоді розпадає ся він на кусноки, котрі падають на нашу землю. Часом станеть ся і так, що цілий він впаде на землю і збираєть ся в неї глибоко. Коли хтось зараз у сім місці розкопав землю, знайшов би кусень розпаленого і дуже горячого каміня, котрий скоро стигне. Такі каміні зовуть ся аеролітами.

З тогож складаєть ся такий камінь — і чи подібний він бодай в дечім до творив, з котрих зложена наша земля? Аероліти є то цілі кусні заліза, з примішкою цинку, — а подібні до нашої руди залізної, занечищеної землею.

Таке залізо зоветь ся метеоричне; дасть ся воно клепати, як і наше земне, — і переробляти на ріжнородні предмети.

Деякі аероліти зложені є з різних мінералів, причислюваних до рідні крем'я. В р. 1868 в царстві польським упав метеор, з відлomu котрого зроблено відтак печатку державну для короля Аннату.

З заліза метеоричного мала бути зикова шабля володітеля Монголів в початках XVIII віка. При розкопуваню руїн Трої найдено кинжал, викований з метеоричного заліза.

Метеоричні „падаючі зв'язди“ — бувають преріжної величини і тягару. Одні з них є так малі, як зерно гороху, — а деякі знов доводять значної величини і ваги до кільканайцять тисяч кілограмів.

В р. 1803 впало з сильним трі-

скотом у Франції кількасот метеорів, з котрих кожний важив по кілька і кільканайцять кілограмів, а всі вони займили пояс землі, довгий на близько три милі. Се був перший факт, стверджений наукою, бо до сього часу ніхто не хотів вірити в можливість падання метеоричного дощу. В р. 1894 впав великий метеор-болід в північній Америці, з якого калібильшій, з дотепер знаних калібильшій, до столиці Еспанії.

„Гайдамаки“

Передплата на рік 1'00 долар. В Австрії та Росії „1'50. долар. Адреса: „Haydamaka“ 639 East 11 Street, New-York N. Y.

ФАРМИ

в остейт Нонкентінут, як рівнож Лот домлі і т. д. (таном в олівонж Нью-Йорку) продає ІВАН БІЛІН 3 великого числа фармів належать передовсім звернути увагу на слідуєчі: 108 акрів, 50 акрів землі орної, рента пасовиско і ліс, новий дім на 9 кімнат, стодола і всі другі господ. будинки, великий сад. Ціна 1200 дол. 80 акрів, новий дім 10 кімнат, 30 акрів чистої землі, рента пасовиско і ліс, 6 миль від стації. Ціна 800 дол. 42 акри чистої землі, дім на два поверхи, стодола і всі будинки. Фарма в місті Ashford, Conn. Ціна 1300 дол. 60 акрів, 35 акрів чистої землі, рента пасов. і ліс; дім новий на 9 кімнат, стодола і всі будинки. На фармі є віброно вісва в 4 акрів ячменю в 2-ох акрів, 1 кінь, 20 товів сіна і посаджених 3 акри бульби. Ціна 1900 дол. На кожній фармі є сад і всі машини ріжнородні, тай кожда є недалеко від стації. Деякі фарми можна купити на сила ту. Більші інформації уділять: JOHN BILLY 617 E. 16-th Str., New York.

Русини Гімсбурга і околиці!

Чи Ви знаєте, що German Savings & Deposit Bank на розі 14-oi і Carson ул., South Side, Pittsburgh, Pa. є найбільш безпечним банком? Не знаєте, то загляньте до справоздана стейтлових контролорів, що узнали наш Банк за один з найсолідніших і найпевніших в Пенсильвенії. Маєток 5,000,000.00. Платимо 4 проц. Шифкарти на всі лінії. Висилка грошей, справи нотаріальні, військові і т. и. Й. Е. Рот, преде, А. П. Міллер, касіер, Ал. Бучак, ур. банку.

ЧИТАЙТЕ!

ВАЖНЕ ДЛЯ РОБІТНИКІВ! ВАЖНЕ ДЛЯ ДІВЧАТ! Безплатне Руске Бюро Праці ім. св. Рафаїла, 339 East 20th Street, New York (близько рускої грек. кат. церкви св. Юрія) межи 1 а 2 евною вишукує роботу для мушчин і жінок, і уділяє інформ.

Просимо всіх, що знають про яку роботу на своїм плейзі для мушчин, або дівчат, донести про се під слідуєчою адресою: ST. RAPHAELS RUTHENIAN FREE EMPLOYMENT BUREAU 339 East 20-th St., New York Іван Солтис, менеджер.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50,000.00. Надвишка і нерозділені зиски \$93,000.00. Заснований 1864 року. Найстарший Народний Банк в Скулквил Кавнті. Провадить загальний банковий бізнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий світа, позичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послідних 5 літ і виносять тепер около \$500,000.00. Гроші пересилає через фір у Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Накладом „СВОБОДИ“ вийшла Папері пистові окрашені гарними вінетами і поштетами наших руских геніїв — Продаж друкарня „Свобода“ ціна 50 пнт. за 25 штук. Адреса: „SWOBODA“ 184 Hudson Str. New York, N. Y.

„Про кінець світа“.

дуже цікава і займаюча книжочка вийшла накладом „Свободи“. З ньої всякий цікавий довідає ся чи і коли може наступити кінець світа. Ціна 15 пнт. Замовляти в редакції. „S W O B O D A“ 184 Hudson str. New York, N. Y.

Книжки

які можна дістати вскладі книжок „Свободи“:

Америка	15
Ангел та пустельник і т. і.	15
Борба клас і чому бобітники організують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи міліонерів і т. п. С. 7.	15
Демо з історії православної місії в Америці	10
Демо про звір'ята	30
Дві левади і т. п. С. 5.	15
Дорога любови, то Божа дорога, С. 6.	15
Емігрант	15
Жовнір	10
Журавлі	10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питанє	15
Зуб за зуб	10
Історія Руси з образками ..	10
Капітал і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Многострадалий народ, огляд історії українського народу	20
Навернений Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	\$2
Образки і загадки	10
Оповідання	15
Про відступників від православія	10
Про нутро землі	25
Підземні скарби	25
Посута	10
Покатир	\$1
Розмова Поляка з Русиним ..	10
Смерть	10
Стародавні казки і оповідання	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітничая драма	15
Товариска ворожка	20
Унів в Америці	15
Хто з чого живе	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-англійський тлумач ...	60
Польско-англійський тлумач ..	60
Молитвенники в красивій оправі.	
Бог Надежда моя	\$2.50
Хліб Душі	2.50
Druh Duszi	1.50
Druh Duszi (в звич. опр.)	.75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30
Також можна дістати:	
Книжочки колекторські церковні	10
Книжочки Братські	10
Метрики хрещення	3
Метрики шлюбні	3
Метрики смерті	3
Помяник померших душ ...	10
Пишіть на адресу:	
Swoboda,	
184 Hudson St., New York.	

Повідомляю Ва. Годишців, що отворив в Нью Йорку „Заграничну канцелярию адвокату“ і Бюро земе льних і торговельних поладжувань. де перепроводжую всі справи судові і нотаріальні в Ст. Краю і поладжую всі справи тутейші за посередництвом вивачних адвокатів американських. Уділяю інформації і посередничу у всіх справах бізнесових, торговельних і земельних. Продаю і купую лоти, фарми і домі. В моім „Головним бюро військовім“ поладжую факхово, якщо резервовий офіцер австрійський, всі справи військові з повним забезпеченням на слушай повороту до краю. ШИФНАРТИ по цінах компанійних продаю на всі ліній корабельні. Поручаючись отсім ласкавій памяті маю повну надію, що я. як ширій Українець а при тім чоловік факхово обрарований (посідаю австрійські студія правничі), буду в можности задоволити вповні кожного в якій небудь справі, а маючи вносини в вивачним людям, і будучи добре обабудованим в американським обставинами, буду в силі перепроводити кожну справу відповідно вимогам тутейших приписів. З поважанєм Emanuel Teodorowicz, FOREIGN LAW OFFICE, 150 E. 7th Street, NEW YORK, N. Y.

„ДУШПАСТИР“

се прекрасна, щиро-руська церковно-народна газета.

Виходить в Нью Йорку кожного місяця, подає гарні науки духовні і відомости зі світа. В „Душпастир-и“ друкують ся важні для всіх оголошення гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та смішних, і красних образків. „Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять. Коштує на цілий рік так тут в Америці як і до старшого краю всего лиш \$1.20.

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:

„Canora, Sask., Canada, Март 29, 1909. Вечесна Редакція Душпастира! — Признаю Вам щирі правду, що ніяка часопись так не вдовольня мене, як ся наша, дорога часопись „Душпастир“. Ся часопись то єсть так, якби в дуже сильну посуху, легкий, манящий дощ... Незай сякіе благодать Божа над сим початком так гарного і сялагого діла! — З поважанєм, Олекса Хабун. Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастира“, майже щодня. Тож вамовляйте „Душпастир“ чим-скорше для себе і для Ваших своїхів і внакомих тутки і в краю. „Душпастир“ повинен бути в кожній руській хаті. Гроші на „Душпастир“ треба посылати (найліпше почтовим моней-ордером) на імя: Rev. N. Pidhorecki 184 Hudson Str., New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО „РАЙОН“

Драгоманов М.: „Старі хартії вільности“	40 коп.
„Рай і поступ“	40
„Задри бог“	10
„Швейцарська спілка“	10
„Про волю віри“	10
„Богословська віра в старій Англії“	5
„Царство Боже внутрі вас“ Л. Толстого ..	10
Стеценко К.: „Ще не вмерла Україна!“ (ноти для хору) ..	15
„Прометей“, слова Олекси Коваленка (ноти для хору) ..	45
„Цілість держави і автономія“ Піменової, перекл. Олекса Коваленко ..	3
Лозинський М.: „Польський і руський революційний рух в Україні“, 1. ч.	35
„Ревізор“, комедія в 5 д. Гоголя, перекл. О. Коваленко ..	25
„Гетьман“, опов. Злато-вратського, перекл. О. Коваленко ..	10
Кононенко М.: „Спрута“. Поесії ..	20
„Любов до ближнього“, жарт в 1 картині Л. Андрєєва, переклад Олекса Коваленко ..	10
„Розвага“, Український Декламатор. Том I. Уложив Олекса Коваленко ..	1.25
„Розвага“, Український Декламатор. Том II. Уложив Олекса Коваленко ..	1 руб
„Терновий Вінок“, Літературно Артистичний Альманах, під редакцією Олекси Коваленка, Видане розкішне, з картинами, малюнками і вінетками. (В оправі 2 карб.) ..	1.25
„Горбоконик“. Весела гум. ристична казка для дорослих і дітей. Олекси Коваленка. З малюнками ..	20
„Українська Муза“. Поетична антологія (хрестоматія). Під редакцією Олекси Коваленка. В антологію входять краші твори 134 українських поетів. 1280 ст. (В оправі 2 р. 75 к.) ..	2 р

Продають ся в „Українській книгарні“, б „Київської Старини“, Київ, Безаківська, 8.

Шершень

(Szerszen)

одинок українська гумористична часопись Америки.

Виходить 2 раз місячно.

Річно в Америці \$1.50, в Європі Канаді \$2.00.

Адреса: „SZERSZEN“ 184 Hudson St. New York, N. Y. G128

Чи Вам треба аж стріляти, щей може з гармати? Щоб Вам в ухо загреміти: шліть же передплати! Зважте Братя що наш „Шершень“ козацького роду Рублів зовсім не дістане, хотьби скавав в воду! І хоть врагів він кусає, хоть він і хороший, Щоб раз вилетів з друкарні — треба купувати грошей. А в Нью Йорку та на кредит годі друкувати. Тож кванте ся Дорогі! в приданіє предплати!

Сон — зрадником.

Щоби зберігти свої тайни, чоловік повинен володіти так ретельно як і волею. Але — горе! — життя кожного чоловіка існує ювній нормальний і необхідний стан, в котрім він ні волею розумом володіти не може. Таном таким є — сон. В часі цього чоловік може „випаляти” ного таких тайн, що в інших істот він радше давби собі відірвати язик, як зрадити тайни своєї душі.

Подібний стан знаходить чоловіка в часі анестезії, приміром д хлороформа. Лікарі, їх асистенти, послугачі і сестри милосердя при операційнім столі можуть наслухатись до волі всяких душевних тайн оперованих людей. Інквізиція, своєюго часу широко покористовувалась тим екким способом видобування знань від обвинувачених, — ідслухуючи пильно, що вони в істоті свого сну „плели” — горіли.

Але і в пізніших віках, навіть за наших часів бували слухи відкрити страшних злочинів — ж таки дорогою, — і то навіть серед таких обставин, коли, к то кажуть, по майстерськи були заховані кінці у воду”. ко примір — ми тут розкажемо кілька подібних випадків.

Найзагадковішим істоті можна азвати романтичну подію одної олодої дами в Німеччині. Була з хороша, образована дама. Вона вийшла замуж за чоловіка, отрого дуже любила. Подружжя було дуже щасливе, але не довгий час. Одного красною дня у неї пропав, буквально зник із поверхні землі. Як за ним не ладіли — по ньому пропали всі сліди, — здавалось, що він різь землю провалив ся... Тимасом до молоді вдовиці що аз то частіше почав заходити дин з її давних обожателів. Молода вдова дуже тужила за своїм розпавшим мужем; остаточно ерекнавшись, що він вже на се безслідно пропав, а давнійий її обожатель надто вкрав ся її довіре і обіцяв її жити осолоити, вийшла вона за нього заіж.

Не довше як в два чи три дні о вінчаню — одної ночі муж різко заснув, коли противно, інка його ніяк не могла заснути. Нараз вона почула, що муж гримко і з острахом закричав. Думаючи, що йому що сталося, оспішила вона йому на поміч і атунок. Вже приблизилась до ого ліжка і хотіла його розбудити, — коли він знов прокричав кілька слів через сон. Сі слова сейчас навели її на страшне озріне, — о судба вчинила її щиком убійника свогого герного мужа! Вона з жадною стала прислухувати ся в слова мужа, виходячі з його уст без звичайної і остаточно довідалась страшної правди: її уявилась в ілій наготі і огиді вся картина убійства. Вона від самого убійника довідалась, як і куди заволок він свою жертву, в який спосіб замордував і де закопав трупа.

Раненько вона сейчас про все казала знати судовим властям. Убийника арештували, а на вказанім місці справді знайшли зігнилого трупа її першого мужа.

Другий подібний випадок сакопризнання убійника крізь сонний вказ — лувив ся в Англії. І так, одного разу двох моряків почувало разом в одній комнаті. Один з них, старий „морський вов”, скоренько захропив на всю кату, як лиш перевалив ся в ліжко; другому-ж, молоденькому морякові, якось і не збиралося на сон. Перевертаячись з боку на бік, він зразу безтямки вслухував ся в слова, котрі сплячий його товариш крізь сон вимовляв. Але після якогось часу в тих словах видалося йому дещо пізрозітого і то тимбільше, що старий моряк часто кричав і стогнав, — по чім можна було

вносити, що його томить і мучить якийсь страшний сон.

І так з тим случаем, — як і в попередньому розказанім, — припадковому свідкови прийшлося вислухати в доривочних словах цілу історію страшного і жорстокого убійства. Він дізнав ся хто зістав убийчий, коли, де, як і задля якої причини.

Другого дня повідомив він власть у всім. Сновиду арештовано і переведено розправу, в часі котрої всі дані його вини так вірно були йому предложені, що він остаточно до вини признав ся вповні, за що його й покарано.

Третій випадок став ся на зелізниці, в спальнім возі, в котрім лежанки були устроєні одна понад другою. Лучилось, що на горішній лежанці розложив ся якийсь, дуже приличний на вид, паниско, — а на долішній під ним, зовсім случайно попавший до поїзду аєнт слідчої поліції.

Аєнт не спав, коли противно його товариш подорожі „з першого поверха” дуже скоро захропив і почав крізь сон бєлендіти. Ся балака крізь сон дуже розцікавила слідчого аєнта. Судячи після деяких слів сонної балачки, аєнт набрав переконання, що його сусід мусить мати якусь звязь і зносини з великими крадіжками в різних банках, котрих недавно тому dokonano. Правда, балаканє крізь сон було доривочне і запутане, так, що з нього не можна було вивести ніякого точного і певного твердження. Але досвідному аєнтові і того, що він почув, було досить, щоби можна було підозрівати сусіда-сновиду і почав за ним слідити.

Він так і зробив і вскорі щедро зістав нагороджений за свою проворність. Висліджений ним паниско оказав ся головним учасником дуже хитро обдуманих і спритно dokonaniх крадіжий.

Через нього — добрались і до інших, менших злодіїв.

Жіночий кутин.

Здоровле а краса.

Се найлучше признасть кождий, що уміркованість є найліпшим жерелом краси. Всі найбільші, історичні красавиці були вельми уміркованими жінками.

Коли Наполеон покинув пиятому собі уміркованість, зробив ся товстий, блідий, лінвий, оприскливий. Їгого оставила побіда.

Марк Антоній Аврелій, один з мудрих Риму й володар імперії, що ростягала ся від Шкоції о Сагари, від Атлантику до Евфрату жив, як простий селянин.

Богато дуже гарних женщин живлять ся тільки молоком, хлібом й яриною. До того уживають руху на свіжому воздуху. Славна красавиця Діана ді Поаті ходила майже цілий час по дворі і їла тільки кілька помідоранч для свіжого вигляду тіла.

Ніжність й м'якість волося є стисло звязана із здоровлем. Купіль дразнить легенько нерви, управильняє оборот крові, спричиняє випаданє хорого а порост здорового волося. Вона потрібна не лише до здоровля, але также й краси. Як не стати на неї, треба принайменше два рази на тиждень вимивати до-бросе верхню часть тіла.

Найлучша купіль є коротка. Вона хоронить від пересугди й оспалости. Уміркованість робить лінії лица простими й шляхотними. А все те хороше, що зближаєть ся до ідеалу простоти. Простота норівів й життя родить простоту вигляду, консеквенто отже й красу. В Італії, де в аристокрації є авичай, тільки раз на день їсти добре, виходить в пізніших літах здебиліле і скоро старіюче

ся тіло. До їди повинно вибирати ся як найпростіші страви. Мясні страви отяжають організм і роблять його товстим, коли нема відповідного руху. Взагалі, майже все повинно вставати ся трохи голодним від їди.

Всі анемічні і хлєротичні, повинні їсти богацько овочів. Вони дають рум'яний, навіть в пізніших літах молодечий вигляд.

Взагалі, щоби плекати красу, треба плекати внішне і внутрішнє здоровле.

Здорова душа в здоровому тілі — се найважнійший аксіом людської природи й краси не тільки тіла, але й цілого, людського ества.

ЧИТАЙТЕ!

На підставі ухвали Конвенції „Союза”, кожде братство принадлежне до „Союза”, повинно мати отсі книжки:

- 1) Книжку членів (іменослов)
- 2) Книжку місячних складок
- 3) Книжку касову і протоколову.

На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 доларів до каси „Союза”.

Українські пісні на фонограф

можна дістати тільки в нас. Рекорди сі спроваджені впрот в Галичину. Фонографи даємо на місячні сплати. Всі українські рекорди мають 10 цалів величини, і суть подвійні. (Так само і польські) а ціна усіх тільки 65 цнт. — Пішіть сейчас по безплатній каталог, а вські листи пішіть польськими буквами: 28—35

Globe Record & Supply Co. 213-215 East 4-th Street, New York, N. Y.

Хористна праця для кождого!

Пошукуємо чесних людей до розповсюдження нашого красною тютюну за добрим винагородженем. Ся праця єсть дуже поплатна і легка для кождого Русина. В кождій місцевості знаходять ся много робітників, котрі хотіли такого тютюну, який курили у своїй вітчизні. Отже ми кождому дамо до розпродажи власне такий тютюн і його працю коло розпродажи совіетно винагородимо. Маємо тютюн російський і австрійський.

Хто згодиться до нас, дістане разом з інформаціями і несподіванку, яку всі будуть йому завидувати.

Пішіть сейчас по близашій інформації і прібикі тютюну, котрі висилаємо даром — надлачуючи 2 ц. марку на пересилку — до

Russian Tobacco Co. 182 Nassau St., Room 301, Dept. 8, New York, N. Y. 31 35

ОДИНОКИЙ РУССКИЙ ФОТОГРАФ ПАВЛО ГУРДУС

77 Newark Ave., близько Henderson St., JERSEY CITY, N. J.

Прийдіть до коєї робітні і придивіть ся моїй роботі, а яко правдиві виагоки переконаєтесь, що я більше даю, чим обіцяю. Фотографії виконую старанно і в вському точностю.

Давіть ся добре на номер дому! P. HURDUS, 77 Newark Ave., near Henderson St., JERSEY CITY, N. J.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Можна сго бачити в офісі: від 8-ої до 10-ої год. рано, від 2-ої до 4-ої поп., від 7-ої до 10-ої вечер. Old Phone 7-60-2

Позір, Братя Русини!

Братські шапки, Відзнаки, Лиси, Брешки, фани, Хоругви, Уніформи, Печатки всякого рода так для братств, як і для поодиноких осіб.

Продаю майліпші види в життя Ісуса Христа від Рождества аж до Вознесєнїя. Продаю также книжки до моленя і свѣтєки: руські, польські і словенські по дуже низьких цінах. — Єсьм Русином, а до того членом Р. Н. Союзу. Проч в чужині! Удавайтесь лиш до свого! Як хто знає, пай так пише. За роботу гварантую. Моя адреса така:

Stefan Kalakuka 215 Moran Court, Scranton, Pa.

EMIL BACHMAN
BADGES, FLAGS, BANNERS, CAPS
580 SOUTH CENTER AVE. CHICAGO
Найбільша чесько-словенська і християнська фірма прапори, гизики, братські відзнаки, шапки та усі річи потрібні для братств в Америці
EMIL BACHMAN
680 So Centre Ave., Chicago, Ill.
Пішіть по наш великій, 80 сторін чисельній каталог, в яким містять ся також согія похвальних листів від всіх славянських братств в Америці. Пішіть до нас по словенськи або по руськи — як хто уміє. Знаємо по руськи чєтати але відповідаєти будемо по словенськи. 50—

Свій до свого!

Нумо Братя! Свій до свого! До Маммоша! Всі до одного! Чужих усіх поминайте, Тільки свого підпирайте. Мамрош Русин справедливий, А в бізнесі все уцпийвий — Хто-же хоче більше знати, Прошу прийти й переконаєтесь. Горівки найлучші має, Їо злих зовсім не тримає. І так віську, комовицю, Для всіх добру сливовицю Арак, коньяк, рум, паленка І кміньківка сододєнька; Вина рівнож всі хороші І то за дешеві гроші. Пиво свѣже і холодне — Лучше бути вже не годне. Є цигара, щоб курити Лиш у него тра купити. Тому Братя, памятайте, Та до нього завертайте. А ті, що з контрів приїжджають Най сей адрес памятають: Tróf. Mamrosh, 110 Morris str., Jersey City, N. J.

АРТИСТ РІЗБЯР Евгений Василенко

виконує усякі роботи входячі в обсяг цєрновної штуни, як: 24
ІКОНОСТАСИ
ВІВТАРІ
ПРЕСТОЛИ
ВАЛЬДАХИНИ і т. д.
Золотить і малює ікони
Усі роботи виконую добросовісно.
EUGENY VASYLENKO
337 W Centre St., Shenandoah, Pa.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шашлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

Цінна і проба ВЕСЕЛАСЯ ДАРОМ
МОЖЕТЕ ПИСАТИ ДО НАС ПО РУСЬКИ, СЛОВЕНСЬКИ АБО ПОЛЬСЬКИ.
R. H. MORGAN
13 N. MAIN ST. SHENANDOAH, PA.

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку Доктор прав ЮЛІАН ЧУПНА Консулярний комісар. Полагаєть ся справи в Галичині Процєса спадкові і ґрунтові. Відбор гроші від довжників. Справи військові Споряджує контракти, повномочія і всі інші документи. Перепроваджує інтабуляції і всі аниса гіпотєчні. 2-3 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

Друкарня „Свободи“
виконус всякі роботи, входячі в обсяг друкарства — старанно, скоро і тано.
184 Hudson Str., New York, N. Y.
Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей
з капією 15.000 доларів і від корабельної Стейту Нью Йорк.
184 Hudson Str., New York, N. Y.
Ся Контора залагоджує одіуючі справи: Пересилає Гроші до всіх країв по цінах можливо найтапших і як найскорше. Продає Шифарти на різні лінії корабельні до старого краю і в краю до Америки по найтапших цінах. Виробляє повновласти, контракти купна і продажі за-осмотрєні підписом консуля; перопроваджує великі інші справи зі судами і старокравними властями. Полагаєть ся справи військові, як увільненє від асєтирунку, військової контролі, увільненє від вправ і т. п. Мінняє гроші — старокравні на американські і американські на краєві після біжучого курсу.
Адреса: Ruthenian Exchange Co. 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Оден з найбільших броварів в Америці.
Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.
Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити. Голова від него ніколи не болить, бо єсть здорове і поживне.
Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.
F. ROBINSON'S SONS, Lager Beer Brewery, 435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa. Telephone calls: General Office 2333, Night Call 4854.

ARGO Gloss Starch
НЕОПАКОВАНИЙ КРОХМАЛЬ під барою у горсерника лувить ся з порохом, через що ваше біла став сиве або жовте. Argo єсть найліпший крохмаль до всякого рода біля. Уживаєсь на зимно або голячо. (КУПУЙТЕ ПАНЕТИН ЧИСТОГО „ARGO“ 5 цнт.)
ARGO THE STARCH FOR EVERY PURPOSE FOR HOT AND COLD STARCHING